

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle osakesäästötilin tuloverotusta ja eräiden vakuutus tuotteiden tuloverotuksen uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle osakesäästötilin tuloverotusta ja eräiden vakuutus tuotteiden tuloverotuksen uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 275/2018 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:

- erityisasiantuntija Antti Sinkman, valtiovarainministeriö
- lainsäädäntöneuvos Jukka Vanhanen, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Kalle Hirvonen, Verohallinto
- tarkastuspäällikkö Hannu Kuortti, Verohallinto
- johtava lakimies Matti Merisalo, Verohallinto
- verotarkastaja Petri Parvela, Verohallinto
- tutkimusohjaaja Seppo Kari, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
- tutkimusjohtaja Niku Määttänen, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA
- veroasiantuntija Lauri Lehmusojä, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- verolakimies Lauri Luukkonen, Finanssiala ry
- toiminnanjohtaja Sonja Vartiala, Finnwatch ry
- johtaja Ann-Mari Kemell, Keskuskauppakamari
- ekonomisti Helena Pentti, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- asianajaja Heikki Wahlroos, Suomen Asianajajaliitto
- asianajaja Ossi Haapaniemi, Suomen Veroasiantuntijat ry
- lakiasiain johtaja Vesa Korpela, Veronmaksajain Keskusliitto ry
- toimitusjohtaja Sari Lounasmeri, Suomen Pörssisäätiö
- lakimies Tapani Manninen, Nasdaq Helsinki Oy
- professori Erkki Kontkanen, Itä-Suomen yliopisto
- professori Pekka Nykänen, Tampereen yliopisto
- professori Reijo Knuutinen, Turun yliopisto

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

- professori Juha Lindgren, Vaasan yliopisto
- apulaisprofessori Tomi Viitala, Aalto-yliopisto
- professori (emeritus) Heikki Niskakangas

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- EAB Group Oyj
- FIM
- Taaleri Oyj
- UB Omaisuudenhoito Oy
- FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonta
- Suomen Yrittäjät ry
- professori Markus Jäntti, Tukholman yliopisto

Verojaosto on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Finanssivalvonta

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuloverolakia, verotusmenettelystä annettua lakia, rajoitettua verovelvollisen tulon verottamisesta annettua lakia, korkotulon lähdeverosta annettua lakia ja elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia.

Tuloverolakia muutettaisiin siten, että säästöhenkivakuutusten ja muiden kuin verotettujen vakuutetun ottamien vapaaehtoisten eläkevakuutusten verotusta koskevat säännökset uudistettaisiin ja lakiin otettaisiin säännökset kapitalisaatiosopimusten ja uuden sijoitusvälineen, osakesäästötilin, tuloverotuksesta. Kertamaksullisia eläkkeitä koskeva säännös kumottaisiin.

Säästöhenkivakuutusten tuoton verotusta koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että vakuutus-suorituksesta katsottaisiin sen maksuvuoden veronalaiseksi pääomatuloksi se suhteellinen osa, joka maksuhetkellä vastaa tuoton osuutta säästö määrästä. Edellytyksenä sille, että veronalaista olisi vain tuoton osuus, olisi se, että maksuja ei ole vähennetty verotuksessa. Jos sopimuksen perusteella sopimusaikana maksettujen suoritusten määrä vähennettynä niistä tuloksi luetulla määrällä alittaa maksujen määrän, näin muodostunut tappio olisi vähennyskelpoinen veronalaisista pääomatuloista sopimuksen päättymisvuonna ja otettaisiin huomioon pääomatulolajin tappiota vahvistettaessa. Kapitalisaatiosopimuksen ja vakuutetun ottaman määräaikaisen eläkevakuutuksen tuottoa ja tappiota kohdeltaisiin vastaavasti. Lisäksi lakiin lisättäisiin kapitalisaatiosopimuksen luovutuksesta saadun voiton verotusta koskevat säännökset.

Osakesäästötilin tuoton ja tappion tuloverotuksessa noudatettaisiin vastaavia periaatteita. Osakesäästötilillä tapahtuvista arvopapereiden luovutuksista ei katsottaisi syntyvän veronalaista luovutusvoittoa tai vähennyskelpoista luovutustappiota. Osakesäästötilin tuottoa verotettaisiin, kun säästövaroja nostettaisiin tililtä. Nostettavista varoista katsottaisiin tuotoksi sama suhteellinen osuus, kuin mikä on tilillä olevan tuoton suhde tilillä olevien säästövarojen käypään arvoon nos-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

tohetkellä. Osakesäästötililtä nostettu tuotto luettaisiin nostovuoden veronalaiseksi pääomatuloksi. Verovelvollisen kuollessa tilin arvonnousu otettaisiin huomioon ainoastaan perintöverotuksessa.

Elinikäisen eläkevakuutuksen perusteella verovuonna maksetusta eläkkeestä katsottaisiin veronalaiseksi pääomatuloksi se osa, joka ylittää maksettujen vakuutusmaksujen määrän jaettuna vakuutetun ikäisen henkilön elinajanodotteella sinä vuonna, jona eläkkeen maksaminen alkaa.

Eräisiin keinotekoisluonteisiin vakuutus sopimuksin toteutettuihin järjestelyihin sovellettaisiin erityistä verotusmenettelyä, jos verovelvollisella on oikeus käyttää tai tämä on tosiasiallisesti käyttänyt sopimuksen kohde-etuuteen liittyviä määriteltyjä omistajalle kuuluvia oikeuksia. Sijoituskohteille kertyneet tuotot verotettaisiin verovelvollisen sen verovuoden tulona, jona tuotot ovat kertyneet vakuutusyhtiölle ja jona ne ovat olleet verovelvollisen nostettavissa.

Verotusmenettelystä annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joiden nojalla osakesäästötiliä tarjoavan palveluntarjoajan ja vakuutuslaitoksen on toimitettava Verohallinnolle vuosittain tarpeelliset osakesäästötiliä koskevat tiedot sekä tiedot säästöhenkivakuutuksen, kapitalisaatiosopimuksen ja määräaikaisen eläkevakuutus sopimuksen tappiosta verotuksen toimittamista varten. Lisäksi lakiin tehtäisiin eräitä muun lainsäädännön muuttumisesta johtuvia teknisiä tarkistuksia.

Rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joilla nojalla rajoitetusti verovelvolliset vapautetaan suorittamasta lähdeveroa osakesäästötilillä olevien osakkeiden perusteella saaduista osingoista.

Korkotulon lähdeverosta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että osakesäästötiliin liitetyn talletustilin varojen perusteella saadusta korosta ei ole suoritettava korkotulon lähdeveroa.

Elinkeinotulon verottamisesta annettuun lakiin lisättäisiin säännökset kapitalisaatiosopimuksen ja säästöhenkivakuutuksen verotusta koskevien tuloverolain säännösten soveltamisesta elinkeinotoiminnan tulosta laskettaessa.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2019. Muutoksia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2020 toimitettavassa verotuksessa.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muutettuna. Muutosehdotusten tarkoituksena on tämentää sääntelyä, ei muuttaa esityksen peruseriaatteita. Muutoksia on perusteltu sen vuoksi vain yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Esitys sisältää viimeisen osan niistä veromuutoksista, jotka perustuvat keskeisesti eri sijoitusmuotojen verokohtelua tarkastelleen työryhmän¹ suosituksiin. Työryhmän työn taustalla on pää-

---

¹ Eri Sijoitusmuotojen verotus, Valtiovarainministeriön julkaisu 14/2018. 4.5.2018

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

ministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelman kirjaus, jonka mukaan eri sijoitusmuotojen verokohtelusta tehdään selvitys vaalikauden aikana. Selvityksen piiriin kuuluivat myös kertamaksullisten eläkkeiden verokohtelun edellyttämät muutostarpeet.

Valiokunta on jo hyväksynyt työryhmän linjauksiin perustuneet esitykset sijoitusrahastoja sekä ns. rahastojen rahastoa koskevista muutoksista (HE 304/2018 vp — VaVM 34/2018 vp sekä HE 306/2018 vp — VaVM 35/2018 vp).

Nyt käsiteltävä esitys koskee suosituksia, joita työryhmä esitti eräiden välillisten sijoitusmuotojen sekä kertamaksullisten eläkevakuutusten perusteella maksettujen suoritusverotukseen. Keskeinen havainto myös näiden osalta oli lainsäädännön vanhentuneisuus tai puutteellisuus toimintaympäristössä tapahtuneisiin muutoksiin nähden. Verotus on jouduttu toimittamaan sen vuoksi pitkälti ilman lainsäädännöllistä taustaa. Esityksellä korjataan nyt tämä puute ja yhtenäistetään samalla taloudellisessa mielessä verrannollisten tuotteiden verokohtelu. Kertamaksullisten eläkkeiden osalta kysymys on puolestaan osin kahdenkertaiseen verotukseen johtavan sääntelyn purkamisesta.

Rajaukset

Esitys vastaa siis niihin ilmeisiin sääntelytarpeisiin, joita työryhmä havaitsi selvitystyössään. Keskeiseksi lähtökohdaksi on otettu tuloverotuksessa noudatettu *realisoitumisperiaate*, jota vasten eri sijoitustuotteista kertyvän tuoton verotusta on peilattu. Eri vaihtoehtoiset mallit, kuten Ruotsin kaavamainen laskennallisen tuoton verotus, on hylätty meidän tuloverojärjestelmällemme vieraina. Tarkastelukulma on ollut sen jälkeen hyvin käytännöllinen. Tämä koskee myös uusien säännösten lähtökohdaksi otetun verotuksen lykkääntymisvaikutuksen käsittelyä.

Esitys ei siis pyrikään sisältämään sellaista yleisen tason tarkastelua, jossa arvioitaisiin ehdotusten suhdetta verotuksen tavoitteisiin yleisesti. Valiokunta rajaa sen vuoksi myös omat kannanotonsa vain konkreettisiin muutosehdotuksiin. Valiokunta toteaa kuitenkin, että esityksessä laajennetaan periaatteellisesti merkittävän verotuksen lykkääntymisvaikutuksen soveltamisalaa ilman sen edellyttämää periaatteellista analyysiä. Tämä on antanut aiheen painokkaiisiin huomautuksiin myös valiokunnan asiantuntijakuulemisessa.

Valiokunta viittaa kysymyksen periaatteellisuuden vuoksi erityisesti *verotuksen fiskaaliseen tavoitteeseen*, joka puoltaa tiivistä ja ajantasaista veropohjaa. Verotulojen turvaamistarve liittyy myös uusiin veronhuojennuksiin, jotka siirtävät helposti painetta muihin veroihin tai edellyttävät julkisten menojen karsintaa. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on muistutettu lisäksi yleisestä tavoitteesta karsia verotukia ja arvioida tuen tarve, syntyvät hyödyt ja tuen kohdentuminen ennen kuin uusi tuki otetaan käyttöön. — Huomionarvoista on myös se, että pääomatulojen verotuksen lykkääntymisvaikutus on joko estetty tai sitä on rajoitettu useissa EU:n jäsenvaltioissa, Ruotsin lisäksi mm. Norjassa, Tanskassa, Isossa-Britanniassa ja Saksassa.

Toinen yleisen tason huomio liittyy esityksessä käsiteltävään *verotuksen neutraalisuuteen*, jota on tarkasteltu vain eri sijoitusmuotojen kesken. Tämä on esityksen tavoitteisiin nähden ymmärrettävää. Kysymys on kuitenkin tätä laajempi ja verojärjestelmän johdonmukaisuuden ja rakenteellisen kestävyuden kannalta keskeinen. Myös sen huolellinen pohdinta olisi eduksi, niin vaikeaa

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

kuin kattavan mallin luominen onkin. Vaikeusastetta lisää merkittäväällä tavalla myös se, että verojärjestelmät ovat kansallisia mutta ihmiset ja pääomat voivat liikkua rajojen yli.

Kolmas veropohjaan ja verotusvaltaan liittyvä kysymys koskee *maastapoistumisveroa* eli ns. exit-taxia. Tässä yhteydessä ei ole edellytyksiä käsitellä myöskään sitä. Siihen liittyvät intressit voivat olla kuitenkin suuria ja aktualisoituvat, jos juoksevan tuoton verotus lykätään nostohetkeen. Kysymyksen merkitys on vastaavasti tätä pienempi, jos asumisaikaan perustuva arvonnousu voidaan verottaa silloin, kun juokseva tulo syntyy. Tämä on tilanne esimerkiksi Ruotsissa, joka sekkin on pohtinut keinoja veropohjansa suojaamiseksi kansainvälisissä tilanteissa mutta hylännyt ainakin toistaiseksi yleisen exit-taxin.

Valiokunta rajaa siis edellä olevat periaatteelliset näkökohdat oman tarkastelunsa ulkopuolelle. Esitys muistuttaa kuitenkin siitä, miten tärkeää on yleinen järjestelmätason tarkastelu. Tässä suhteessa otteen soisi olevan jatkossa nykyistä johdonmukaisempi erityisesti, kun poiketaan vallitsevista verotusperiaatteista. Kuten tunnettua, verojärjestelmän kestävyys ja kilpailukyky perustuvat yleensä tiiviiseen veropohjaan ja mataliin verokantoihin. Mitä selkeämmät ja läpinäkyvämmät verotuksen periaatteet ovat, sitä ennakoitavampi, hallittavampi ja hyväksyttävämpi järjestelmä on myös verovelvollisten kannalta.

Valiokunnan yleisarvio

Esitys on edellä olevista huomautuksista huolimatta monessa suhteessa tärkeä;

Yhtenäinen lainsäädäntöpohja. Esityksellä luodaan ensinnäkin kattava lainsäädännöllinen pohja säästöhenkivakuutusten, kapitalisaatiosopimusten sekä muiden kuin vapaaehtoisten yksilöllisten eläkevakuutusten tuottojen ja tappioiden käsittelylle. Samalla puututaan niihin veroetuihin, jotka ovat muotoutuneet verotuskäytännössä ja taanneet pitkälti säästöhenkivakuutusten ja kapitalisaatiosopimusten perusteella nostettujen erien verottomuuden. Tämä on perustunut siihen, että nostot on katsottu ensin sijoitettuun määrään asti pääoman palautukseksi. Vasta sen jälkeen ne ovat olleet käsitteellisesti tuottoa, jota voidaan verottaa. Muutokset ovat näiltä osin enemmän kuin perusteltuja.

Esitys yhtenäistää toisaalta olennaisella tavalla eri välillisten sijoitusmuotojen verokohtelua. Se edistää siten neutraalisuutta eri sijoitusmuotojen ja palveluja tarjoavien alojen kesken. Yhtenäiset verotusperiaatteet tekevät myös tuotteiden vertailun verovelvollisille nykyistä helpommaksi.

Valiokunta pitää lisäksi tarkoituksenmukaisena sitä suhteellisen tuoton verotustapaa, jolle esitys keskeisesti perustuu. Nostetuista varoista katsotaan siten maksuvuoden veronalaiseksi tuloksi se osa, joka vastaa maksuhetkellä jäljellä olevan tuoton osuutta jäljellä olevasta säästö määrästä. Lisäksi pelkän tuoton veronalaisuuden edellytykseksi asetetaan selvästi nyt se, ettei vakuutuksen tai sopimuksen maksuja ole vähennetty verotuksessa. Tähän rinnastetaan perustellusti se, ettei veronalaista tuloa ole siirretty vakuutukseen bruttomääräisenä.

Valiokunta hyväksyy ehdotukset myös siltä osin kuin ne koskevat sijoitustuotteiden tappioiden käsittelyä. Yhtenäisyyttä on haettu tuloverotuksen yleisistä lähtökohdista. Tappiot ovat siten vähennyskelpoisia, kun ne ovat muodostuneet lopullisiksi, käytännössä siis sopimuksen päättymis-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

vuonna. Ratkaisu vastaa myös työryhmän ja hallituksen näkemystä. Vaikka se on epäsymmetrinen tuottojen verotuksen kanssa, se on tarpeellinen keinotekoisiin tappioihin liittyvän verosuunnittelun estämiseksi.

Kertamaksulliset eläkkeet. Esitys sisältää työryhmän toimeksiantoa ja suosituksia vastaavasti myös muutokset kertamaksullisten eläkkeiden verotukseen. Nykyinen sanktioiva verokohtelu poistetaan ja tuoton verotukseen perustuva malli laajennetaan koskemaan kertamaksullisten eläkkeiden lisäksi myös muita ei-verotettuja eläkevakuutuksia. Edellytyksenä on, ettei vakuutusmaksuja ole vähennetty verotuksessa. Ratkaisu on perusteltu, ja sen taustat on kuvattu hyvin esityksessä. Se on selkeä myös siltä osin, miten maksetusta eläkkeestä veronalaiseksi pääomatuloksi katsottava osuus määräytyy. Apuna käytettävä Tilastokeskuksen kuolevaisuustilastoon perustuva elinajanodote on luonteva ja objektiivinen peruste.

Valiokunta pitää ehdotuksia johdonmukaisina myös siltä osin kuin ne koskevat näiden vakuutus-ten takaisinosto- tai muutosarvosta veronalaiseksi tuloksi luettavaa osaa. Myös se määräytyy samalla suhteellisella tavalla kuin rinnasteisissa sijoitustuotteissa, mikä lisää tuotteiden verokohtelun yhtenäisyyttä.

Kertamaksullisten eläkkeiden veromuutoksiin on suhtauduttu varauksettoman myönteisesti myös valiokunnan asiantuntijakuulemisessa. Niitä on pidetty jopa esityksen tärkeimpänä uudistuksena, koska ne voivat tuoda markkinoille aivan uudenlaisia mahdollisuuksia rahoittaa tai parantaa eläkeajan turvaa. Joka tapauksessa on hyvä, että myös muiden kuin verotettujen vapaaehtoisten eläkejärjestelyiden verotus on oikeudenmukainen. Tämän odotuksen esitys täyttää hyvin.

Osakesäästötili. Esitykseen sisältyy edellä olevien, lainsäädäntöä täydentävien tai korjaavien muutosten lisäksi myös uutta osakesäästötiliä koskevat säännökset. Sen perustana on tämän esityksen kanssa yhtä aikaa eduskunnassa käsiteltävänä oleva erillinen lakiesitys (HE 279/2018 vp)², jonka ensimmäinen käsittely on päättynyt 21.2.2019. Lakiehdotukset hyväksyttiin siinä talousvaliokunnan mietinnön mukaisina (TaVM 36/2018 vp).

Koska osakesäästötili on kokonaan uusi sijoitusinstrumentti ja sijoittuu suoran ja välillisen sijoitusmuodon väliin, valiokunta käsittelee sitä erikseen seuraavassa. Valiokunta tarkastelee lisäksi eräitä yksittäiskysymyksiä, jotka ovat nousseet esiin esityksen valiokuntakäsittelyssä. Lopussa arvioidaan esityksen vaikutuksia sekä muutoksiin liittyviä riskejä ja seurannan tarvetta.

Osakesäästötili

Lainsäädäntökokonaisuus. Osakesäästötiliä koskevat yleiset säännökset sisältyvät siis omaan erillislakiinsa. Siinä säädetään kaikista tilin keskeisistä ehdoista, kuten siitä, että tilille voidaan tallettaa ja siltä voidaan nostaa vain rahavaroja. Lisäksi sijoituksen enimmäismäärä on 50 000 euroa. Laissa on yksilöity lisäksi ne kohteet, joihin varoja voi sijoittaa. Ne rajoittuvat ainakin tässä vaiheessa vain kotimaisiin ja ulkomaisiin pörssiosakkeisiin. Varojen käyttöä on rajoitettu lisäksi mm. siten, ettei osakesäästötilillä olevia varoja voi lahjoittaa³.

2 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi osakesäästötilistä ja laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n muuttamisesta

3 15 §: Sopimus lakkaa säästäjän kuollessa. Oikeus varoihin siirtyy säästäjän oikeudenomistajille. Osakesäästötilillä olevia varoja ei voi lahjoittaa osaksi tai kokonaisuudessaan. Kiellon vastainen lahjoitus rinnastuu varojen nostamiseen tililtä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

Nyt käsiteltävässä esityksessä säädetään siten vain tilille sijoitettujen varojen ja niille kertyneiden tuottojen verotuksesta. Keskeinen ajatus on, että sijoitustoiminnan tuottoja verotetaan vasta siinä vaiheessa, kun varoja nostetaan tililtä. Osakkeisiin perustuvat osingot ja luovutusvoitot olisivat vastaavasti saantihetkellä verovapaita⁴. Veromalli antaisi näin mahdollisuuden allokoida uudelleen suoria osakesijoituksia ilman veroseuraamuksia. Lisäksi siihen liittyisi osinkotulon verotuksen lykkääntymisetu. — Veronalainen osuus nostetuista varoista määräytyisi yhtä lailla suhteellisenä osuutena jäljellä olevista säästövaroista.

Osakesäästötiliä koskevassa tuloverolain 53 b §:ssä säädetään lisäksi siitä, että yhdellä henkilöllä voi olla vain yksi tili kerrallaan. Tämä on ymmärrettävää tilille asetetun enimmäismäärän valvonnan vuoksi. Enimmäismäärää on perusteltu puolestaan sillä, että osakesäästötilillä voi olla huomattavia ja vaikeasti ennustettavia vaikutuksia valtiontalouteen. Jotta sääntely olisi tältä osin tehokasta, usean tilin omistus on sanktioitu päiväkohtaisella veronkorotuksella. palveluntarjoajan vaihto on kuitenkin mahdollinen ilman veroseuraamuksia, kunhan varat siirretään suoraan uudelle palveluntarjoajalle.⁵

Yleisarvio. Valiokunta pitää esityskokonaisuutta sinänsä ehyenä ja tarkoituksenmukaisena. Sen nimenomaisena tavoitteena on kannustaa kotitalouksia osakesäästämiseen, jolloin verotukselliset edut ovat keskeisiä uuden tuotteen tarjonnassa. Samalla on kuitenkin huomattava, että veroetu luodaan lailla. Se voi vaikuttaa aikanaan mm. siihen, miten sijoittajien perusteltujen odotusten suojaa arvioidaan, jos lainsäädäntöä päätetään muuttaa.

Esitykseen on suhtauduttu valiokunnan asiantuntijakuulemisessa kahtalaisesti: Rahoitusalan edustajien mielestä osakesäästötili on hyvä lisä sijoitustuotteiden joukkoon. Se voi myös houkuttaa uusia sijoittajia sekä kannustaa suomalaisia monipuolisempaan säästämiseen ja aktiivisempaan sijoittamiseen. Esityksen on arvioitu vahvistavan kotimaista omistusta ja parantavan kotimaisten rahoitusmarkkinoiden toimintaa yleisesti. Tämä vastaa pitkälti myös talousvaliokunnan näkemystä.

Toisaalta uuden tuotteen tarkoituksenmukaisuus on asetettu kyseenalaiseksi, koska kotitaloudet voivat sijoittaa jo nyt osakkeisiin suoraan tai välillisesti sijoitusrahastojen kautta. Malliin liittyy lisäksi valtiontaloudellisia sekä EU-oikeudellisia riskejä, joita on kuvattu esityksen perusteluisissa. Yksi käypä vaihtoehto olisi ollut alentaa pörssiosinkojen veronalaista osuutta, jolloin myös riskit olisivat olleet vähäisempiä.

Molemmat näkökulmat ovat valiokunnan mielestä hyvin perusteltavissa. Tässä esityksessä on painotettu uuteen tuotteeseen perustuvia kannusteita. Kiinnostusta saattaa lisätä ratkaisevasti myös osakesäästötilin käytön helppous; Verotettava osuus voidaan laskea aina kaavamaisesti ilman, että sijoittajan tarvitsisi pitää kirjaa osakkeiden hankinta-ajoista ja hankintamenoista. Sijoit-

---

4 5 §: Palveluntarjoajan on huolehdittava siitä, että säästövarojen sijoittamisesta saadut osingot sekä sijoituskohteiden ja niihin liittyvien oikeuksien luovutuksesta kertyvät varat suoritetaan osakesäästötilille, jollei varoja välittömästi sijoiteta uudelleen.

5 13 §: Säästäjällä on oikeus irtisanoa osakesäästötilisopimus ja vaatia varojen siirtämistä sopimuksen päättymisestä lukien. Sopimuksen irtisanominen ei edellytä varojen realisointia, jos säästäjä on tehnyt toisen osakesäästötilisopimuksen, jolloin kertyneet säästövarat siirretään suoraan mainitun sopimuksen osapuolena olevalle palveluntarjoajalle.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

tajalla säilyy kuitenkin täysi omistajan oikeus ja määräysvalta osakkeisiin, vaikka palveluntarjoaja hallinnoi tiliä. Tässä suhteessa osakesäästötili eroaa mm. osakkeita hallinnoivasta sijoitusrahastosta, vaikka molemmissa tuoton verotus lykkääntyy nosto- tai realisointihetkeen.

Valiokunta toteaa vielä selvyuden vuoksi, etteivät pankkitileille sijoitetut rahavarat sinänsä ole kokonaistaloudellinen ongelma. Varat on sijoitettu joka tapauksessa, tallettaja vain ei hyödy näin kertyvästä tuotosta. Asiantuntijakuulemisessa on muistutettu lisäksi siitä, että riittävät talletusvarat ovat tarpeen myös pankkijärjestelmän toimivuudelle ja vakaudelle. Talletusten yleisyys voi kertoa niin ikään siitä, ettei kotitalouksilla ole halua tai kykyä kantaa rahasto- tai osakesijoittamiseen sisältyvää riskiä. Talletuksilla voidaan varautua mm. tuleviin menoihin, eikä varoja voida sitoa pitkän aikavälin säästämiseen. — Nämä näkökohdat on myös hyvä tiedostaa.

Valittu malli. Osakesäästötiliä koskevat ehdot poikkeavat monessa suhteessa niistä, joita työryhmä esitti. Työryhmä puolsi säästötiliä, jolle olisi voinut sijoittaa muutakin kuin pörssiosakkeita. Lisäksi maksetut osingot olisi jätetty tilin ulkopuolelle ja verotettu yleiseen tapaan. Tämä olisi taannut kuitenkin osakesijoitusten vapaan allokoinnin ilman veroseuraamuksia, mitä eräät asiantuntijat ovat pitäneet osakesäästötilin tärkeimpänä ominaisuutena. Työryhmän mallissa ei rajoitettu myöskään sijoitettavien varojen enimmäismäärää.

Uuden lain säännökset eroavat ehdotuksesta kaikissa näissä suhteissa. Keskeinen syy on se, että tuoton verotuksen lykkääntymisvaikutusta on pidetty sijoittajan kannalta ratkaisevana tekijänä. Vertailukohtana on pidetty siten sijoitusrahastoja eikä suoria osakeomistuksia.

Ero työryhmän ehdotukseen on periaatteellisesti suurin ehkä osinkojen käsittelyssä. Siihen liittyy EU-oikeudellisia riskejä, mikä on todettu esityksen perusteluissa, mutta ero on merkittävä myös sijoittajalle. Tilille siirrettyjä osinkoja ei nimittäin koske 15 prosentin verovapaa osuus, kuten suoria pörssiosinkoja. Lisäksi se voi johtaa kahdenkertaiseen verotukseen rajat ylittävissä tilanteissa, jos asuinvaltio verottaa osingot niiden maksuvuonna ja Suomi suhteellisen osuuden varojen nostohetkellä. Vastaavasti ulkomailta saaduista osingoista perittyä lähdeveroa ei voida hyvittää. Tämän vaikutusta lieventää tosin se, että ulkomaisesta osingosta lisätään tilille vain netto-osingon määrä.

Valiokunta puoltaa kuitenkin hallituksen esityksen mallia sen selkeyden vuoksi. Rajaus pörssi-osakkeisiin ja 50 000 euron enimmäismäärä ovat puolestaan perusteltuja varovaisuussyistä, koska tietopohja luotettavien vaikutusarvioiden tekemiseksi on ollut puutteellinen. Valinnat turvaavat veropohjaa ennen kuin uudistuksen vaikutuksista on kertynyt tietoa. Jos rajauksia halutaan jossain vaiheessa lieventää, se edellyttää valiokunnan mielestä riittävää tietoa muutoksen vaikutuksista sijoittajien käyttäytymiseen ja verotuottoihin.

Valittu malli vastaa hyvin niitä periaatteita, joille edellä käsitellyt muut välillisen sijoittamisen muodot rakentuvat. Tämä koskee myös tappioiden käsittelyä. Yhtenäisyys lisää välillisten sijoitusmuotojen keskinäistä neutraalisuutta ja helpottaa sijoittajan mahdollisuuksia vertailla eri sijoituskohteita. Valiokunta painottaa näitä näkökohtia.

Veronkorotus. Veronkorotusta koskeva säännös liittyy osakesäästötilille asetettuihin rajoituksiin, joita valiokunta on pitänyt edellä perusteltuina. Jotta rajoitusta enintään yhdestä tilistä ei voi-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

da kiertää, veronkorotuksen kaltainen sanktio on tarpeen. Koska säännös on tarkoitettu ennaltaehkäiseväksi, sanktion tulee olla riittävän tehokas. Siksi ehdotetun kaltainen, kaavamainen ja automaattiseen seurantaan perustuva sääntely on perusteltu. Siihen ei siis liity — eikä ole tarpeen liittää — tapauskohtaista harkintaa. Sijoittajalla on vastuu palveluntarjoajalle antamistaan tiedoista. Valiokunta painottaa sen ohella kuitenkin myös palvelujentarjoajien vastuuta markkinoinnissa.

Tuloverolain 35 b §:n erityinen verotusmenettely

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota uuteen tuloverolain 35 b §:ään. Siinä säädetään eräitä vakuutuksia koskevasta erityisestä verotusmenettelystä. Kysymys on tilanteista, jotka eivät täytä tosiasiallisesti välillisen sijoittamisen kriteereitä ja joissa lykkääntymiset ei ole sen vuoksi perusteltu. Verotus toimitettaisiin läpivirtausperiaatteella eli tuotot verotettaisiin verovelvollisen tulona sinä vuonna, jona ne ovat kertyneet vakuutusyhtiölle ja olleet verovelvollisen nostettavissa.

Esitys perustuu tältä osin sijoitusmuotojen verotusta selvitelleen työryhmän suositukseen, jonka hallitus on osaltaan hyväksynyt. Tarkoituksena on puuttua niihin yksilöllisesti räätälöityihin vakuutusjärjestelyihin, joita erityisesti ulkomaiset yhtiöt tarjoavat asiakkailleen. Kysymys on — paitsi tulon oikeasta verotusajankohdasta — myös tasavertaisten kilpailuedellytysten turvaamisesta suomalaisille yrityksille. Tähän näkökohtaan on vedottu myös valiokunnan asiantuntijakuulemisessa.

Sääntelyn tarve ja perusteet on sinänsä hyväksytty yleisesti asiantuntijakuulemisessa. Epäselvyyttä on aiheutunut lähinnä säännöksen sanamuodosta ja perusteluista. Niiden on katsottu estävän myös Suomessa yleistyneitä sopimusjärjestelyjä, joissa sijoittaja voi antaa kohde-etuuksia koskevia määräyksiä myös muutoin kuin suoraan vakuutusyhtiölle.

Kysymys on verotuksen kannalta siitä, mihin välilliseen sijoittamiseen liittyvä lykkääntymiset on tarkoitettu rajata. Siinä on kysymys poikkeuksesta yleisiin tuloveroperiaatteisiin, minkä vuoksi edun alaa on tulkittava suppeasti.

Uusi 35 b § koskee tilanteita, joissa sijoittaja — tai hänen määräämänsä — voi päättää ja määrätä *kohde-etuutta koskevista oikeuksista* täysin itsenäisesti, vaikka kysymys on vakuutusyhtiön omaisuudesta. Sijoittajalla on siis käytännössä suoraan omistukseen rinnastettavat oikeudet ja välilliseen sijoittamiseen liittyvät veroedut. Tämä konsepti on tarkoitettu yksinomaan uudelle osakesäästötillille, johon liittyy huomattavia rajoitteita eri vakuutus tuotteisiin verrattuna. Tarkentava sääntely on myös siksi tarpeen.

Selventämisen tarve on kohdistunut erityisesti säännöksen 1 momentin 2 ja 4 kohtaan. Momentin 2 kohta koskee oikeutta päättää siitä, kenelle tai millä ehdoilla kohde-etuutena oleva varallisuus luovutetaan. Momentin 4 kohta koskee puolestaan oikeutta tehdä kohde-etuutena olevaan varallisuuteen liittyviä toimeksiantoja tai muita sopimuksia vakuutusyhtiöiden puolesta kolmannen osapuolen kanssa. Tältä osin on syytä täsmentää, etteivät nämä säännökset rajoita sijoittajan oikeutta valita sijoituskohteita, esim. pörssiosakkeita ja päättää niiden uudelleen allokoinnista antamalla vakuutusyhtiölle sitä koskeva toimeksianto. Olennaista on, että määräys annetaan sille

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

vakuutusyhtiölle, jonka kanssa vakuutus sopimus on tehty. Jos näin toimitaan, 35 b § ei tule sovellettavaksi. Tämä on todettu selvästi myös esityksen perusteluissa.

Säännös soveltuu sen sijaan sopimuksiin, joiden perusteella vakuutuksenottaja saa antaa toimeksiantoja suoraan varainhoitajalle tai välittäjälle. Tämä voi perustua esimerkiksi vakuutusyhtiön antamaan valtakirjaan tai omaisuudenhoitosopimukseen sisältyvään valtuutukseen. Sama koskee säännöksen 2 momentin mukaan tilanteita, joissa näin on toimittu tai siihen on ollut tosiasiallinen mahdollisuus.

Valiokunta pitää säännöksen tarkoitusta ja rajoituksia sinänsä selvinä. Säännös mahdollistaa tavanomaisen vakuutussäästämisen mutta karsii veroetuuden piiristä tapaukset, joissa on kysymys aggressiivisesta verosuunnittelusta. Erillinen säännös on oikeusvarmuuden ja ennalta estävyyden kannalta parempi vaihtoehto kuin turvautuminen yleiseen veronkiertosäännökseen.

Esityksessä on ennakoitu, että 35 b §:stä aiheutuu tarve muuttaa joidenkin sopimusten sopimusehtoja. Esitys antaa siihen kohtuullisen ajan, koska uutta säännöstä aletaan soveltaa ensi vuoden alusta.

Vaikutusarviot

Esityksen verotusta yhtenäistäviä piirteitä on käsitelty edellä asiayhteyden mukaisesti. Muutokset mm. vähentävät säästöhenkivakuutusten ja kapitalisaatiosopimusten verotuksellista edullisuutta muihin säästämismuotoihin verrattuna. Sen on oletettu lisäävän vuotuisia verotuottoja, mutta niiden määrää on vaikeaa arvioida. Esityksessä on mainittu yhtenä esimerkkinä keskipitkällä aikavälillä 10—20 milj. euroa vuodessa.

Valiokunta painottaa, että muutoksessa on kysymys verotuottojen ohella ennen muuta verokohdelun yhtenäisyydestä ja oikeudenmukaisuudesta. Molemmissa suhteissa vaikutusten voidaan olettaa olevan myönteisiä. Alan toimijoiden huomautukset kotimaisten toimijoiden tasavertaisista kilpailuedellytyksistä ovat yhtä lailla painokkaita. Ne antavat lisäksi selvän perusteen tehostaa ulkomaisten sijoitusten verovalvontaa.

Esityksen perusteluissa on tarkasteltu laajimmin uuteen osakesäästötiliin liittyviä vaikutuksia. Valiokunta keskittyy sen vuoksi seuraavassa vain niiden arviointiin.

Yleisnäkemyksessä on se, että uudesta osakesäästötilistä tulee suosittu sijoitusmuoto. Kiinnostuksen odotetaan lisääntyvän sekä suorilla että välillisillä osakesijoituksilla tekevien säästäjien keskuudessa⁶. Uudistuksen odotetaan tarjoavan myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia sijoituspalveluyrityksille.

---

6 Johtoa voi hakea mm. Ruotsista, jossa ns. ISK-tili on ollut käytössä vuodesta 2012. Tilistä on tullut suosittu, ja sellainen on jo yli kahdella miljoonalla henkilöllä. Tiliä on pidetty piensijoittajien kannalta helppona tapana päästä mukaan sijoitustoimintaan. Tähän vaikuttaa mm. se, että sen hallinnointi on helppoa ja kulumurakenne mm. sijoitusrahastosijoituksia edullisempi. — Tilin ehdot ja tuottojen verotus poikkeavat kuitenkin osakesäästötilistä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

Toinen keskeinen arvio on se, että osakesäästötilin oletetaan lisäävän kotitalouksien osakesäästämistä nimenomaan kotimaisiin pörssiosakkeisiin. Tämä johtuu osaltaan ns. *home bias* -ilmiöstä, jossa sijoittajat ylipainottavat kotimaisia sijoituskohteita.

Molemmat muutokset ovat juuri sen suuntaisia kuin on toivottu, niin kuin edellä alan myönteisistä vaikutusarvioista nähdään. Koska sijoittajien käyttäytymistä, osakemarkkinoiden kehitystä ym. tekijöitä on vaikea arvioida, arviot verotuottovaikutuksista ovat vain suuntaa-antavia. Esityksessä on päädytty vuoden 2025 tasolla noin 100 milj. euron vuotuisen verotuoton laskuun. Lisäksi talletuksille maksettavista korkotuloista perittävän korkotulon lähdevero voi laskea joitakin miljoonia euroa, jos talletusvaroja siirretään osakesäästötilille.

Arviot on tehty staattisesti nykytilan pohjalta. Samalla on todettu avoimesti, että vaikutukset valtiontalouteen voivat olla huomattavia ja vaikeasti ennustettavia. Jos sijoituksen aikajänne on pitkä, lykkääntymiset voi muodostua merkittäväksi. Tämä taas kannustaa pitämään sijoitukset tiillä, mikä heijastuu myös verotuottoihin. Nämä ovat näkökohtia, joiden vuoksi muutoksen vaikutuksia on syytä seurata. Luotettava tietopohja antaa myös perusteet arvioida jatkossa mahdollisia muutostarpeita.

Valiokunta toteaa lopuksi, ettei esityksessä ole arvioitu juurikaan muutosten vaikutuksia tulonjakoon. Valiokuntakäsittelyssä ne on todettu yleisellä tasolla vähäisiksi. Siihen vaikuttaa osaltaan se, miten suosituksi osakesäästötili tulee pienituloisten keskuudessa. Toisaalta tiedetään, että vaikka pörssiosakkeiden omistus on laajaa, siihen sijoitettu varallisuus on jakautunut selvästi. Tätä on kuvattu seikkaperäisesti myös esityksen perusteluissa. On siis oletettavaa, että muutos lisää tuloeroja, mutta on epäselvää, missä määrin.

Riskit

Edellä on viitattu jo esityksestä mahdollisesti aiheutuviin EU-oikeudellisiin riskeihin. Jos ulkomaiset sijoitustilit rinnastetaan suomalaiseen osakesäästötiliin, Suomi voi menettää oikeuden periä lähdeveroa Suomesta ulkomaille maksettavista osingoista. Sijoitusmuototyöryhmä arvioi tästä aiheutuvan riskin vajaan 60 milj. euroksi vuositasolla. Lisäksi EU-oikeuden vastaisesti perityt verot on palautettava takautuvasti korkoineen, mikä lisää riskin vaikutuksia.

Esityksessä on lähdetty siitä, että osakesäästötili on yksilöllinen suomalainen konsepti. Sillä ei oleteta olevan rinnastuskelpoista eurooppalaista vastinetta. Tämä vastaa esityksen perusteluiden ja asian käsittelyn yhteydessä esitettyjen kannanottojen valossa myös valiokunnan näkemystä. Eri asia on, että tämä näkemys voidaan haastaa vapaasti. Kysymys eri sijoitustilien rinnastettavuudesta ratkeaa silloin viime kädessä tulkinnalla EU- tai EFTA-tuomioistuimessa.

Seuranta

Asiantuntijakuulemisessa on todettu, että uuden mallin käyttöönottoa on syytä seurata rauhassa ennen mahdollisia isoja muutoksia. Tämä on tärkeää yksin verotuksen ennustettavuuden ja edellä todettujen EU-oikeudellisten näkökulmien vuoksi. Valiokunta jakaa tämän näkemyksen. Tässä vaiheessa ei ole myöskään edellytyksiä arvioida mallin kehittämistarpeita siten kuin esimerkiksi talousvaliokunta on esittänyt. Myös niiden taustaksi tarvitaan lisätietoa esityksen vaikutuksista.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

Kuten edellä on todettu, tietoja tarvitaan lisäksi mm. siitä, millaisen suosion osakesäästötili ylipäänsä saa ja mitkä ovat sen vaikutukset valtion verotuottoihin ja tulonjakoon. Järjestelmätason tarkastelu on tarpeen myös mahdollisen veropaon tai uusien verosuunnittelukeinojen havaitsemiseksi.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki tuloverolain muuttamisesta

34 §. Henkilövakuutukseen perustuvien vakuutuskorvausten veronalaisuus. Pykälä koskee henkilövakuutukseen perustuvien vakuutuskorvausten veronalaisuutta. Korvauksista käytetään säännöstekstissä termiä suoritus. Valiokunta ehdottaa johdonmukaisuuden vuoksi, että sama termi otetaan myös otsikkoon.

Pykälän 1 momentissa säädetään eri suoritusten tulolajista. Ehdotettu muotoilu voi synnyttää virheellisen käsityksen siitä, että 5 momentissa tarkoitettujen eläkevakuutusten perusteella saatu suoritus olisi aina pääomatuloa. Näin ei ole tarkoitettu kuitenkaan silloin, kun eläkevakuutuksen maksuja on vähennetty verotuksessa. Muotoilua tulisi täsmentää sen vuoksi niin, että viittaus 5 momenttiin poistetaan. Lisäksi tulisi todeta, että vakuutetun ottaman muun kuin 34 a §:ssä tarkoitettun vapaaehtoisen eläkevakuutuksen perusteella saatu suoritus on pääoma- tai ansiotuloa siten kuin jäljempänä säädetään.

Valiokunnan ehdottama muutos antaa myös aiheen täsmentää 5 momentin muotoilua ja lisätä pykälään uusi 6 momentti. Sen mukaan, jos 5 momentissa tarkoitettujen eläkevakuutuksen maksuja on vähennetty verotuksessa, suoritukset ovat koko määrältään veronalaista ansiotuloa. Tämä vastaa esityksen perusteluissa esitettyä tarkoitusta.

Uusi lisämomentti tulisi ottaa huomioon myös johtolauseessa. Lain 34 §:ään lisättäisiin siten uusi 6—9 momentti.

Pykälän viimeiseksi momentiksi siirrettyyn vapaaehtoisen eläkevakuutuksen määritelmään on jäänyt erehdyksessä ilmaisu puolivuositain. Se tulisi oikaista nykyistä 34 a §:n 5 momenttia vastaavasti muotoon vuosittain.

35 a §. Elinikäinen eläkevakuutus. Pykälä on uusi, ja siihen on koottu elinikäisiä eläkevakuutuksia koskevat peruslinjaukset. Sen 4 momentti koskee tilanteita, joissa vakuutusmaksuja on vähennetty tuloverotuksessa. Vakuutussuoritus olisi silloin koko määrältään veronalaista ansiotuloa. Momentti tulisi poistaa tästä pykälästä valiokunnan edellä ehdottamien muutosten vuoksi.

35 b §. Eräiden vakuutusten erityinen verotusmenettely. Säännöksen 1 momentin 2 kohdan lopussa erheellisesti oleva tai-sana tulisi poistaa.

53 b §. Osakesäästötili. Säännöksen 6 momentissa oleva viittaus tulisi kohdistaa lain 32 c §:ään.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

Voimaantulosäännös. Valiokunnan ehdottamat muutokset vaativat täsmennyksiä myös voimaantulosäännökseen. 3 momentissa tulee ottaa ensinnäkin huomioon valiokunnan ehdottama uusi lisämomentti lain 34 §:ssä. Viittaus tulee kohdistaa siksi lain 34 §:n 6 ja 7 momentteihin. Sääntelyä tulisi tarkentaa lisäksi niin, että se kattaisi myös kaikki lain 81 §:ssä tarkoitetut eläkesuoritukset. Ne voivat perustua eläkevakuutuksen lisäksi myös muuhun vastikkeelliseen saantoon, vaikka tällaiset tilanteet ovat sinänsä harvinaisia.

2. Laki verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

16 §. Meno- ja vähennystietoja koskeva sivullisen yleinen tiedonantovelvollisuus. Pykälä koskee niitä meno- ja vähennystietoja, jotka eri tahojen tulee antaa Verohallinnolle sivullisen yleisen tiedonantovelvollisuuden perusteella.

Valiokunta ehdottaa, että muutettavaksi ehdotettu 9 momentti poistetaan tarpeettomana. Tarkoituksena on ollut ottaa huomioon ne muutokset, jotka aiheutuvat sijoitusrahastolakia ja eräitä siihen liittyviä lakeja koskevista muutoksista esityksessä HE 243/2018 vp. Tämä on ollut perusteltua, koska molemmat esitykset ovat olleet vireillä eduskunnassa yhtä aikaa, eikä niiden keskinäistä etenemistä ole voitu ennakoita. Tarvittavat muutokset on otettu kuitenkin huomioon jo tuossa esityksessä, ja eduskunta on hyväksynyt ne 25.1.2019.

Muutos tulee ottaa huomioon myös johtolauseessa.

3. Laki rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Johtolause. Lain 3 §:ään on tarkoitettu lisätä uusi 10 momentti, joka koskee osakesäästötillillä olevien osakkeiden perusteella saadun osingon lähdeverotusta. Säännös tulisi sijoittaa uudeksi 11 momentiksi. Näin voidaan välttää päällekkäisyys tuloverolakia ja rajoitetusti verovelvollisen verottamista koskevan lain 3 §:n muuttamista koskevan esityksen HE 304/2018 vp kanssa. Sitä koskeva valiokunnan mietintö on jo täysistunnon käsiteltävänä (VaVM 34/2018 vp).

6. Tulotietojärjestelmästä annetun lain 6 §:n muuttamisesta (Uusi)

6 §. Laki tulorekisteriin talletettavat tulotiedot ja muut tiedot. Pykälässä säädetään niistä tulonsaajaa koskevista tiedoista, jotka suoritusten maksajien on ilmoitettava tulorekisteriin. Sääntelyä täydennettiin eduskunnan 15.1.2019 hyväksymillä lainmuutoksilla (HE 244/2018 vp — EV 203/2018 vp), joilla järjestelmän piiriin otettiin myös eläke- ja etuustulot. Nämä muutokset ovat tulleet voimaan 15.2.2019. Niissä mm. 6 §:ään lisättiin uudet 5—7 momentit.

Tarkoituksena on ollut, että nyt käsiteltävänä olevaan esitykseen sisältyvät suoritukset sekä tiedot tappioista ilmoitettaisiin niin ikään tulorekisteriin. Tarvittavat lainmuutokset oli tarkoitus tehdä jo esityksen HE 244/2018 vp yhteydessä. Se ei ollut kuitenkaan aikataulusyistä mahdollista, minkä vuoksi muutokset tulisi toteuttaa tässä esityksessä. Valiokunta ehdottaa sen vuoksi, että tarvittavat muutokset tehdään täydentämällä 6 §:n 5 momentin 3 ja 4 kohtia.

Momentin 3 kohta koskisi siten tietoja muista kuin maa- tai metsätalouteen taikka elinkeinotoimintaan kohdistuvista veronalaisista, vapaaehtoisen vakuutuksen perusteella maksetuista suori-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

tuksista, niistä veronalaiseksi tuloksi luettavista määristä ja verotuksessa vähennyskelpoisesta tappiosta. Vastaavasti 4 kohdassa säädettäisiin tiedoista, jotka koskevat kapitalisaatiosopimusten perusteella maksettuja suorituksia, niistä veronalaiseksi tuloksi luettavia määriä ja verotuksessa vähennyskelpoisia tappiota.

Tiedonantovelvollisuus itsessään perustuu verotusmenettelylain 16 §:ään nyt lisättävään uuteen 14 momenttiin. Se koskee vakuutuslaitoksen sekä ulkomaisen vakuutuslaitoksen edustajan tai välittäjän velvollisuutta antaa Verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset tiedot tuloverolain 35 ja 35 b §:ssä tarkoitettua säästöhenkivakuutuksen, kapitalisaatiosopimuksen ja määräaikaisen eläkevakuutuksen tappiosta. — Velvollisuus ilmoittaa näiden sopimusten perusteella saadut tuotot ja muut suoritukset maksajana tai välittäjänä perustuisi jo voimassa olevaan lain 15 §:n 1 momenttiin.

Voimaantulosäännös. Lainmuutosten on tarkoitus tulla voimaan samaan aikaan kuin muut esityksessä olevat muutokset. Uusia säännöksiä sovellettaisiin tietoihin niistä suorituksista, joiden maksupäivä on 1.1.2020 tai sen jälkeen. Sitä ennen maksettuja suorituksia koskeviin tietoihin sovellettaisiin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. — Sääntely olisi näin linjassa sekä tämän esityksen että tulorekisterijärjestelmää koskeneiden muutosten kanssa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 275/2018 vp sisältyvän 4. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 275/2018 vp sisältyvät 1.—3. ja 5. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hyväksyy uuden 6. lakiehdotuksen. (Valiokunnan uusi lakiehdotus)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan tuloverolain (1535/1992) 34 a §:n 4 ja 5 momentti ja 81 §, sellaisina kuin niistä ovat 34 a §:n 4 ja 5 momentti laissa 1741/2009,
muutetaan 10 §:n 13 kohta, 32 §, 34 §:n 1, 3 ja 5 momentti ja 35 §,
sellaisina kuin niistä ovat 10 §:n 13 kohta laissa 219/2012, 32 § laissa 716/2004 sekä 34 §:n 1, 3 ja 5 momentti laissa 530/2008, ja
lisätään 10 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1549/1995, 1223/2006, 1741/2009, 219/2012 ja 1399/2014, uusi 14 kohta, 33 a §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 716/2004, 774/2012 ja 1237/2013, uusi 4 momentti, 33 c §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1237/2013 ja 530/2016, uusi 5 momentti, 34 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 530/2008, uusi 6—9 momentti, lakiin uusi 35 a ja 35 b §, 45 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1078/2008, 219/2012 ja 774/2012, uusi 6 ja 7 momentti, 50 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1128/2005, 774/2012 ja 1546/2015, uusi 4 momentti ja lakiin uusi 53 b § seuraavasti:

10 §

Suomesta saatu tulo

Suomesta saatua tuloa on muun ohessa:

13) osakevaihdossa syntynyt luovutusvoitto, joka olisi ollut veronalaista tuloa, jos siihen ei olisi sovellettu elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 52 f §:n 2 momenttia, mainittu pykälän 3 ja 4 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa;

14) osakesäästötilistä annetussa laissa (/) tarkoitetulta osakesäästötililtä nostettu tuotto.

32 §

Pääomatulo

Veronalaista pääomatuloa on, siten kuin siitä jäljempänä tarkemmin säädetään, omaisuuden tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ja muu sellainen tulo, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen. Pääomatuloa on muun ohessa korkotulo, osinkotulo siten kuin 33 a—33 d §:ssä säädetään, vuokratulo, voitto-osuus, henkivakuutuksen tuotto, kapitalisaatiosopimuk-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

sen tuotto, metsätalouden pääomatulo, maa-aineksista saadut tulot, luovutusvoitto ja osakesäästötililtä nostettu tuotto. Pääomatuloa on myös jaettavan yritystulon, yhtymän osakkaan tulo-osuuden sekä porotalouden tulo pääomatulo-osuus.

33 a §

Julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko

Osakesäästötilillä olevien osakkeiden perusteella saatu osinko on 1 momentista poiketen osakesäästötilin tuottoa, joka luetaan veronalaiseksi pääomatuloksi siten kuin 53 b §:ssä säädetään.

33 c §

Ulkomaiselta yhtiöltä saatu osinko

Osakesäästötilillä olevien osakkeiden perusteella saatu osinko on 1—3 momentista poiketen osakesäästötilin tuottoa, joka luetaan veronalaiseksi pääomatuloksi siten kuin 53 b §:ssä säädetään.

34 §

Henkilövakuutukseen perustuvien vakuutus~~suoritusten~~ veronalaisuus

Henkivakuutuksen, kapitalisaatiosopimuksen ja 34 a §:ssä tarkoitetun vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen ja 5 momentissa tarkoitetun eläkevakuutuksen nojalla saatu vakuutusosuus on veronalaista pääomatuloa, vakuutetun ottaman muun vapaaehtoisen eläkevakuutuksen perusteella saatu vakuutusosuus pääoma- tai ansiotuloa ja muun henkilövakuutuksen nojalla saatu vakuutusosuus veronalaista ansiotuloa siten kuin jäljempänä säädetään.

Henkivakuutukseen perustuvasta vakuutusosuudesta on veronalaista vain vakuutuksen tuotto, jos:

- 1) vakuutusosuus vakuutusopimuksen mukaan maksetaan säästösomana eli kertasuorituksena tai useampana eränä lyhyempänä kuin kahden vuoden aikana vakuutetun saavutettua määrään;
- 2) vakuutusosuus tulee vakuutusopimuksen mukaan vakuutuksenottajalle itselleen tämän ollessa vakuutettuna tai vakuutuksenottajan puolisolalle, vakuutuksenottajan suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa olevalle perilliselle, ottolapselle tai tämän rintaperilliselle, kasvattilapselle taikka puolison lapselle;
- 3) vakuutuksen maksuja ei ole vähennetty verotuksessa.

Kapitalisaatiosopimuksen ja vakuutetun ottaman muun määrällisen eläkevakuutuksen kuin 34 a §:ssä tarkoitetun vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen perusteella maksetuista suorituksista on veronalaista pääomatuloa vain tuotto, jos kapitalisaatiosopimuksen tai vakuutuksen

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

maksuja ei ole vähennetty verotuksessa. ~~Elinikäiseen eläkevakuutukseen sovelletaan, mitä 35 a §:ssä säädetään.~~

Jos 5 momentissa tarkoitettujen eläkevakuutusten maksuja on vähennetty verotuksessa, sen perusteella maksetut suoritukset ovat koko määrältään veronalaista ansiotuloa. (Uusi 6 mom.)

Maksujen vähentämiseen rinnastetaan se, että veronalainen tulo on voitu siirtää vakuutukseen bruttomääräisenä.

Jos vakuutus sopimus sisältää useita vakuutuksia, verotuksessa vakuutusmaksu jaetaan eri vakuutuksille vakuutusmatemaattisin perustein.

Vapaaehtoisena eläkevakuutuksena pidetään sellaista vanhuuseläkevakuutusta ja perhe-eläkevakuutusta sekä tällaiseen vakuutukseen liittyvää työkyvyttömyyseläkevakuutusta ja työttömyyseläkevakuutusta, johon perustuva eläke on tarkoitettu maksettavaksi toistuvina erinä puolivuosittain tai lyhyemmin väliajoin vakuutetun tai edunsaajan jäljellä olevan eliniän tai vähintään kahden vuoden ajan.

35 §

Säästöhenkivakuutuksen, kapitalisaatiosopimuksen ja määräaikaisen eläkevakuutuksen tuotto ja tappio

Edellä 34 §:n 3 ja 5 momentissa tarkoitettujen sopimusten tuotoksi katsotaan se osa vakuutuksen tai kapitalisaatiosopimuksen säästöä, joka ylittää vakuutusmaksujen tai kapitalisaatiosopimuksen maksujen määrän. Sopimuksen perusteella vakuutusmaksuina, takaisinostoarvona tai muulla nimellä maksetuista suorituksista luetaan maksuvuoden veronalaiseksi tuloksi se suhteellinen osuus, joka maksuhetkellä vastaa jäljellä olevan tuoton osuutta jäljellä olevasta säästöjästä.

Säästöhenkivakuutuksen ja eläkevakuutuksen maksuihin luetaan myös samaan vakuutus sopimukseen sisältyvästä kuolemanvaravakuutuksesta maksetut maksut. Jos säästöhenkivakuutuksen on ottanut vakuutetun työnantaja, vakuutusmaksuina vähennetään vakuutetun palkaksi katsottu määrä.

Jos sopimuksen perusteella sopimusaikana maksettujen suoritusten määrä vähennettynä niistä tuloksi luetulla määrällä alittaa maksujen määrän, näin muodostunut tappio on sopimuksen päättymisvuonna luonnollisella henkilöllä ja kuolinpesällä vähennyskelpoinen veronalaisista pääomatuloista ja verovelvollisena olevalla yhteisöllä säästöhenkivakuutuksen ja kapitalisaatiosopimuksen tappio sen tulolähteen tulosta, jonka varoihin sopimus kuuluu. Siltä osin kuin tappiota ei verovuonna ole vähennetty luonnollisen henkilön tai kuolinpesän veronalaisista pääomatuloista, se otetaan huomioon vahvistettaessa 60 §:ssä tarkoitettua pääomatulolajin tappiota. Tappio vähennetään puhtaasta pääomatulosta luovutustappioiden jälkeen ennen muita pääomatuloista tehtäviä vähennyksiä. Tappiota ei oteta huomioon pääomatulolajin alijäämää vahvistettaessa.

Kapitalisaatiosopimuksen maksuihin rinnastetaan verovelvollisen kapitalisaatiosopimuksesta maksama vastike ja vastikkeetta saadun kapitalisaatiosopimuksen 46 ja 47 §:n mukainen hankintameno.

Kapitalisaatiosopimuksen perusteella perintökaaren (40/1965) 12 luvun mukaisen käyttöoikeuden nojalla maksetut suoritukset katsotaan 1 momentista poiketen koko määrältään tuotoksi.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

35 a §

Elinikäinen eläkevakuutus

Verovelvollisen ottaman elinikäisen eläkevakuutuksen perusteella verovuonna maksetusta eläkkeestä katsotaan veronalaiseksi pääomatuloksi se osa, joka ylittää maksettujen vakuutusmaksujen määrän jaettuna Tilastokeskuksen kuolevuustilaston perusteella laskemalla vakuutetun ikäisen henkilön elinajanodotteella sen verovuoden alkaessa, jona eläkkeen maksamisen alkaa. Elinajanodote pyöristetään lähimpään täyteen ikävuoteen.

Jos 1 momentin mukainen osa vakuutusmaksuista ylittää verovuonna maksetun eläkkeen, yli menevä osa otetaan huomioon myöhemmin vuosina. Vakuutusmaksuina otetaan koko sopimusajana huomioon vakuutusmaksujen määrä. Vakuutusmaksuista vähennetään mahdollinen osittaisen takaisinoston johdosta vakuutetulle maksettu määrä vähennettynä siitä tuloksi luetulla määrällä.

Verovelvollisen ottaman elinikäisen eläkevakuutuksen takaisinostoarvosta tai muutosarvosta on veronalaista tuloa vakuutuksen 35 §:n 1 momentin mukaisesti määräytyvä tuotto.

~~Poiketen siitä, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, vakuutuksen perusteella maksetut suoritukset ovat koko määrältään veronalaista ansiotuloa, jos vakuutuksen maksuja on vähennetty tuloverotuksessa. Sama koskee 34 §:n 6 momentissa tarkoitettuja tilanteita.~~

35 b §

Eräiden vakuutusten erityinen verotusmenettely

Kaikki kapitalisaatiosopimusta, säästöhenkivakuutusta tai eläkevakuutusta koskevan sopimuksen kohde-etuutena oleville sijoituskohteille kertyneet tuotot verotetaan verovelvollisen sen verovuoden tulona, jona tuotot ovat kertyneet vakuutusyhtiölle ja jona ne ovat olleet tämän verovelvollisen nostettavissa, jos vakuutuksenottajalla tai tämän määräämällä henkilöllä on oikeus käyttää yhtä tai useampaa seuraavista sopimuksen kohde-etuutta koskevista oikeuksista:

- 1) oikeus päättää kohde-etuuteen liittyvän määräys- tai äänivallan käyttämisestä;
- 2) oikeus päättää siitä, kenelle tai millä ehdoilla kohde-etuutena oleva varallisuus luovutetaan; ~~tai~~
- 3) oikeus päättää kohde-etuutta koskevasta käyttö- tai hallintaoikeudesta;
- 4) oikeus tehdä kohde-etuutena olevaan varallisuuteen liittyviä toimeksiantoja tai muita kohde-etuuteen liittyviä sopimuksia vakuutusyhtiön puolesta kolmannen osapuolen kanssa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen oikeuden käyttämisestä koskevan edellytyksen katsotaan täyttyvän, jos vakuutuksenottaja tai tämän määräämä henkilö on käyttänyt oikeutta verovuonna tai jos 1 momentin mukaisessa sopimuksessa on tällaisen oikeuden käyttämisestä sovittu tai tosiasiallinen mahdollisuus tällaisen oikeuden käyttämiseen on muutoin olemassa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen verovuonna sijoituskohteille kertyneet tuotot verotetaan verovelvollisen tulona siten, että sijoituskohteille verovuoden aikana kertyneistä nettotuotoista vähennetään verovelvollisen tästä vakuutuksesta tai sopimuksesta vakuutusyhtiölle saman verovuoden aikana maksamat palkkiot, jotka on vähennetty sopimuksen säästöstä. Nettotuotto lasketaan siten, että vakuutusyhtiön sijoituskohteista saamista bruttosuorituksista vähennetään vakuutusyhtiölle aiheutuneet todelliset hankintamenot ja muut suorituksiin välittömästi liittyvät realisoituneet tämän tulon hankkimisesta aiheutuneet menot mukaan lukien vakuutusyhtiön maksamat lähdeve-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

rot. Jos verovelvollinen ei voi selvittää todellista hankintamenoa, nettotuoton laskennassa omaisuuden luovutushinnasta voidaan vähentää 46 §:n 1 momentissa tarkoitettu määrä. Bruttosuorituksiin luetaan vakuutusyhtiölle maksettujen ja hyvitettyjen tuottojen ja voitto-osuuksien lisäksi nostettavissa olevat tuotot ja voitto-osuudet sekä muut tuotonluonteiset erät. Vakuutus sopimuksen sijoituskohteiden realisoitumattomia, laskennallisia arvonmuutoksia ei huomioida nettotuottoa laskettaessa. Mikäli verovuoden nettotuotto on negatiivinen, nettotappio ei ole vähennyskelpoinen.

Vakuutusyhtiön verovelvolliselle 1 momentissa tarkoitettusta sopimuksesta vakuutus suorituksen, takaisinostoarvona tai muulla nimellä maksamista suorituksista on veronalaista tuloa 35 tai 35 a §:n mukaan määräytyvä osuus vähennettynä saman verovelvollisen tuloksi tämän pykälän nojalla verovuonna tai aikaisemmin luetulla määrällä.

Mitä 35 §:n 3 momentissa säädetään pykälässä tarkoitettun sopimuksen tappiosta, sovelletaan vastaavasti tässä pykälässä tarkoitettun sopimuksen tappioon.

45 §

Luovutusvoiton veronalaisuus

Osakesäästötilillä olevien varojen luovutuksesta saatu voitto ei ole veronalaista tuloa. Osakesäästötilillä olevien varojen tuoton verotukseen sovelletaan mitä 53 b §:ssä säädetään.

Omaisuuden luovutuksesta saatuna voittona pidetään myös kapitalisaatiosopimuksen luovutuksesta saatua voittoa. Luovutusvoiton määrää laskettaessa ei kuitenkaan vähennetä 46 §:n 1 momentissa tarkoitettua luovutushinnasta vähennettävää vähimmäismäärää.

50 §

Luovutustappio

Osakesäästötilillä olevien varojen luovutuksesta syntynyt tappio ei ole vähennyskelpoinen. Osakesäästötilin lopettamisesta syntyvien tappioiden verotukseen sovelletaan mitä 53 b §:ssä säädetään.

53 b §

Osakesäästötili

Osakesäästötilin tuotoksi katsotaan se osa säästövarojen käyvästä arvosta, joka ylittää osakesäästötilille tehtyjen rahasuoritusten määrän Osakesäästötilin tuotto luetaan veronlaiseksi pääomatuloksi silloin, kun tuotto nostetaan osakesäästötililtä. Säästövarojen nostosta tuotoksi katsotaan se suhteellinen osuus, joka nostohetkellä vastaa osakesäästötilillä jäljellä olevan tuoton osuutta jäljellä olevasta säästövarojen määrästä. Muu kuin tuotoksi katsottava osuus varojen nostosta pienentää sitä tilille tehtyjen rahasuoritusten määrää, joka jatkossa otetaan huomioon jaettaessa tililtä tapahtuvia nostoja tuotoksi ja pääoman palautukseksi. Tililtä nostettava muu kuin

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

tuotoksi katsottava osuus vähentää myös osakesäästötilille tehtyjen rahasuoritusten kokonaismäärää osakesäästötililain mukaista tilille sijoitettavaa enimmäismäärää laskettaessa.

Osakesäästötilin tuottoon luetaan tilillä olevien osakkeiden perusteella saadut osingot. Tuottoon ei kuitenkaan lueta lähdevaltion ulkomailta saadusta osingosta pidättämää lähdeveron määrää. Jos osingon lähdevaltio on myöhemmin palauttanut verovelvolliselle osingosta perittyä lähdeveroa, on verovelvollisen ilmoitettava muutoksesta palveluntarjoajalle ja Verohallinnolle. Lähdevaltion palauttama osingon lähdeveron määrä katsotaan osakesäästötililtä nostetuksi tuotoksi sinä verovuonna, jona palautus on maksettu.

Jos osakesäästötilin säästövarojen käypä arvo on osakesäästötili lopetettaessa alempi kuin osakesäästötilille tehtyjen rahasuoritusten nettomäärä, muodostuu osakesäästötilille tehtyjen rahasuoritusten nettomäärän ja säästövarojen käyvän arvon erotuksesta osakesäästötilin tappio. Osakesäästötilin tappio on vähennyskelpoinen veronalaisista pääomatuloista sinä vuonna, jona osakesäästötili lopetetaan. Siltä osin kuin tappiota ei verovuonna ole vähennetty veronalaisista pääomatuloista, se otetaan huomioon vahvistettaessa 60 §:ssä tarkoitettua pääomatulolajin tappiota. Osakesäästötilin tappio vähennetään puhtaasta pääomatulosta luovutustappioiden jälkeen ennen muita pääomatulosta tehtäviä vähennyksiä. Osakesäästötilin tappiota ei oteta huomioon pääomatulolajin alijäämää vahvistettaessa.

Säästövaroja ei katsota nostetuksi tai osakesäästötiliä lopetetuksi, jos verovelvollinen irtisanoo sopimuksen ja tekee uuden osakesäästötiliä koskevan sopimuksen toisen palveluntarjoajan kanssa, jos tilillä olevat varat siirretään suoraan uuden sopimuksen osapuolena olevalle palveluntarjoajalle osakesäästötililain 13 §:ssä säädetyllä tavalla.

Osakesäästötilisopimuksen lakkaamisesta verovelvollisen kuoleman johdosta ei synny tuloverotuksessa veronalaista tuloa eikä vähennyskelpoista tappiota.

Verovelvollisella saa olla vain yksi osakesäästötili. Jos verovelvollisella on useampi kuin yksi osakesäästötili, määrätään verovelvolliselle osakesäästötilin veronkorotus siten kuin verotusmenettelystä annetun lain 32 c §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 81 § on kuitenkin voimassa 31 päivään joulukuuta 2019.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2020 toimitettavassa verotuksessa.

Ennen 1 päivää tammikuuta 2020 tehdyn eläkevakuutusta koskevan sopimuksen perusteella maksettuihin suorituksiin ja 81 §:ssä tarkoitettulla muulla vastikkeellisella saannolla saatuun eläkkeeseen sovelletaan ennen lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä. Lain 34 §:n 6 ja 7 momentteja sovellettaisiin kuitenkin myös aiemmin tehdyn sopimuksen perusteella maksettuihin suorituksiin.

2.

Laki

verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 15 §:n 6 momentti sekä 16 §:n 2 ja 9 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 15 §:n 6 momentti laissa 773/2012 ja 16 §:n 2 momentti laissa 1745/2009 ja 9 momentti laissa 181/2014, ja
lisätään 16 §:ään uusi 14 momentti, jolloin nykyinen 14 momentti siirtyy 15 momentiksi, 17 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 565/2004, 1745/2009, 520/2010, 1498/2011, 773/2012, 452/2016 ja 1093/2017, uusi 15 momentti ja lakiin uusi 32 c § seuraavasti:

15 §

Tulotietoja koskeva sivullisen yleinen tiedonantovelvollisuus

Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa (348/2017) tarkoitetun arvopaperikeskuksen on toimitettava Verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset tiedot selvittämistään oman pääoman ehtoisia arvopapereita koskevista takaisinosto- ja lainaussopimuksista, niihin perustuvista tuloverolain 31 §:n 5 momentissa tarkoitetuista sijaisosingoista sekä sijaisosinkojen maksajista ja saajista. Sijoituspalveluyrityksen, ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen ja muun sijoituspalvelun tarjoajan on annettava tässä momentissa tarkoitettut tiedot asiakkaansa lukuun tekemistään takaisinosto- ja lainaussopimuksista.

16 §

Meno- ja vähennystietoja koskeva sivullisen yleinen tiedonantovelvollisuus

Vakuutuslaitoksen, eläkesäätiön ja muun eläkelaitoksen, ulkomaisen vakuutus- tai eläkelaitoksen Suomessa olevan edustajan tai välittäjän sekä talletuspankin, rahastoyhtiön ja sijoituspalveluyrityksen on toimitettava Verohallinnolle tiedot verovelvollisen maksamista eläkevakuutuksen ja pitkäaikaissäästämissopimuksen maksuista sekä selvitys maksujen vähennyskelpoisuudesta. Lisäksi vakuutuslaitoksen ja ulkomaisen vakuutuslaitoksen Suomessa olevan edustajan tai välittäjän on toimitettava Verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset tiedot maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 1 a §:ssä tarkoitetun apurahansaajan maksamasta pakollisesta ryhmähenkivakuutusmaksusta sekä maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) ja maatalousyrittä-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

jän työtaturma- ja ammattitautilain (873/2015) mukaisesta tapaturmavakuutusmaksusta. Vastaava selvitys on annettava myös verovelvolliselle.

Sijoituspalvelulaissa tarkoitetun sijoituspalveluyrityksen ja ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeen, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitetun arvopaperikeskuksen ja tilinhoitajan, luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (610/2014) tarkoitetun luottolaitoksen ja ulkomaisen luottolaitoksen sivuliikkeen, sijoitusrahastolaissa (48/1999) tarkoitetun rahastoyhtiön, ulkomaisen rahastoyhtiön Suomessa olevan sivuliikkeen ja sellaisen ulkomaisen rahastoyhtiön, joka hallinnoi Suomeen perustettua sijoitusrahastoa, sekä vaihtoehdorahastojen hoitajista annetussa laissa (162/2014) tarkoitetun vaihtoehdorahastojen hoitajan, ETA-vaihtoehdorahastojen hoitajan Suomessa olevan sivuliikkeen ja sellaisen ETA-vaihtoehdorahastojen hoitajan, joka hoitaa Suomeen perustettua vaihtoehdorahastoa, on toimitettava Verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset tiedot omaisuuden hoidosta tai säilyttämisestä perimistään maksuista.

Vakuutuslaitoksen sekä ulkomaisen vakuutuslaitoksen edustajan tai välittäjän on toimitettava Verohallinnolle tarpeelliset tiedot tuloverolain 35 ja 35 b §:ssä tarkoitetusta säästöhenkivakuutuksen, kapitalisaatiosopimuksen ja määräaikaisen eläkevakuutuksen tappiosta.

17 §

Muita tietoja koskeva sivullisen yleinen tiedonantovelvollisuus

Osakesäästötilistä annetussa laissa (/) tarkoitettua osakesäästötilisopimusta tarjoavan palveluntarjoajan on toimitettava Verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset tiedot verovelvollisen osakesäästötilin voimaantulon alku- ja loppupäivämääristä, osakesäästötilille tekemistä rahasuorituksista, osakesäästötililtä nostetuista säästövaroista, nostettuihin säästövaroihin sisältyvästä osakesäästötilin tuoton osuudesta, osakesäästötilin tappiosta sekä osakesäästötilin säästövarojen käyvästä arvosta ja rahasuoritusten nettomäärästä vuoden lopussa.

32 c §

Osakesäästötilin veronkorotus

Jos verovelvollisella on samanaikaisesti voimassa kaksi tai useampia osakesäästötilisopimuksia, Verohallinto määrää verovelvolliselle 10 euron suuruisen veronkorotuksen. Veronkorotus määrätään kaikilta niiltä päiviltä, joiden aikana verovelvollisella on ollut voimassa enemmän kuin yksi osakesäästötilisopimus. Veronkorotuksen määrä on osakesäästötilisopimuskohtainen, ja se määrätään kaikkien samaan aikaan voimassa olevien osakesäästötilisopimusten perusteella. Veronkorotus määrätään asianomaisen vuoden verotuspäätöksellä.

Veronkorotusta koskevaan menettelyyn, päätökseen ja muutoksenhakuun sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään veronkorotuksesta. Veronkorotuksen kantamiseen, perintään ja palauttamiseen sovelletaan, mitä veronkantolaissa säädetään tässä laissa säädetystä veronkorotuksesta.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2020 toimitettavassa verotuksessa.

3.

Laki

rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain (627/1978) 3 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 814/2008, 975/2014, 1402/2014, 532/2016 ja 1490/2016, uusi 11 momentti seuraavasti:

3 §

Lähdeveroa ei ole suoritettava osakesäästötilistä annetussa laissa tarkoitetulla osakesäästötilillä olevien osakkeiden perusteella saadusta osingosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2020 toimitettavassa verotuksessa.

4.

Laki

korkotulon lähdeverosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan korkotulon lähdeverosta annetun lain (1341/1990) 4 §:n 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 777/2016, ja
lisätään 4 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 777/2016, uusi 4 kohta seuraavasti:

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

4 §

Veronalaisuutta koskevat poikkeukset

Korkotulon lähdeveroa ei ole suoritettava:

- 3) sellaiselle talletukselle ja joukkovelkakirjalainalle maksetusta korosta, johon säästäjän varat on tuloverolain 54 d §:ssä tarkoitettujen pitkäaikaisäästämissopimuksen mukaisesti sijoitettu, 4) korosta, joka on saatu tuloverolain 53 b §:ssä tarkoitettuun osakesäästötiliin liitetyn talletustilin varojen perusteella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2020 toimitettavassa verotuksessa.

5.

Laki

elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 5 §:n 13 kohta ja 8 §:n 1 momentin 20 kohta,

sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 13 kohta laissa 1077/2008 ja 8 §:n 20 kohta laissa 788/2016, sekä *lisätään* 5 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1077/2008 ja 645/2014, uusi 14 ja 15 kohta, 8 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1539/1992, 321/1997, 1001/1997, 511/1998, 717/2004, 1077/2008, 471/2009, 938/2010, 490/2012, 645/2014, 1087/2014, 1405/2014, 788/2016 ja 825/2017, uusi 21 ja 22 kohta sekä III osan 1 lukuun uusi 27 g § seuraavasti:

5 §

Edellä 4 §:ssä tarkoitettuja veronalaisia elinkeinotuloja ovat muun ohessa:

- 13) vakuutusyhtiölain (521/2008) 8 luvun **15 §:n 2 momentissa** tarkoitettujen sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien sijoitusten tuloslaskelmaan tuotoksi merkityt arvonnousut;
- 14) muun kuin laskuperustekorkoisen säästöhenkivakuutuksen ja kapitalisaatiosopimuksen tuottamat tuloverolain 35 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla lasketut tulot;
- 15) Tuloverolain 35 b §:ssä tarkoitettujen säästöhenkivakuutuksen, kapitalisaatiosopimuksen ja eläkevakuutuksen tuottamat tuloverolain 35 b §:ssä säädetyllä tavalla lasketut tulot.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

8 §

Edellä 7 §:ssä tarkoitettuja vähennyskelpoisia menoja ovat muun ohessa:

20) apteekkiverosta annetun lain (770/2016) nojalla suoritettava apteekkiveron sekä Landskapslagen (1947:6) om apoteksavgift i landskapet Åland nojalla suoritettava apteekkimaksu;

21) muun kuin laskuperustekorkoisen säästöhenkivakuutuksen ja kapitalisaatiosopimuksen tuottamat tuloverolain 35 §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla lasketut tappiot;

22) tuloverolain 35 b §:ssä tarkoitetun säästöhenkivakuutuksen, kapitalisaatiosopimuksen ja eläkevakuutuksen tuottamat tuloverolain 35 b §:n 3 momentissa säädetyllä tavalla lasketut tappiot.

III OSA

Tulon ja menon jaksottaminen

1 luku

Yleiset jaksottamissäännökset

27 g §

Muun kuin laskuperustekorkoisen säästöhenkivakuutuksen ja kapitalisaatiosopimuksen tuottamien tulojen ja sopimukseen liittyvien tappioiden jaksottamiseen sovelletaan, mitä tuloverolain 35 §:ssä säädetään. Tuloverolain 35 b:ssä tarkoitetun säästöhenkivakuutuksen, kapitalisaatiosopimuksen ja eläkevakuutuksen tuottamien tulojen ja sopimukseen liittyvien tappioiden jaksottamiseen sovelletaan, mitä tuloverolain 35 b §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan **päivänä kuuta 20**. Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran siltä tilikaudelta, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 2020 tai sen jälkeen.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

Valiokunnan uusi lakiehdotus

6.

Laki

tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 6 §:n 5 momentin 3 ja 4 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 176/2019, seuraavasti:

6 §

Tulorekisteriin talletettavat tulotiedot ja muut tiedot

Etuudenmaksajan maksamista suorituksista talletetaan seuraavat verotusmenettelystä annetun lain 3 luvun, oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 16 §:n sekä perintö- ja lahjaverolain (378/1940) 28 a §:n nojalla ilmoitettavat tiedot:

-----
3) tiedot muista kuin maa- tai metsätalouteen taikka elinkeinotoimintaan kohdistuvista veronalaisista vapaaehtoisen vakuutuksen perusteella maksetuista suorituksista, niistä veronalaisiksi tuloksi luettavista määristä ja verotuksessa vähennyskelpoisesta tappiostakorvauksista;

4) tiedot kapitalisaatiosopimusten perusteella maksetuista suorituksista, niistä veronalaisiksi tuloksi luettavista määristä ja verotuksessa vähennyskelpoisesta tappiosta;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tätä lakia sovelletaan niitä suorituksia koskeviin tietoihin, joiden maksupäivä on 1 päivänä tammikuuta 2020 tai sen jälkeen. Tietoihin, jotka koskevat ennen 1 päivää tammikuuta 2020 maksettuja suorituksia tai suoritettuja takaisinmaksuja, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 5.3.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp

puheenjohtaja Timo Kalli kesk
jäsen Timo Harakka sd
jäsen Kauko Juhantalo kesk
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Esko Kiviranta kesk
jäsen Mats Nylund r
jäsen Antti Rantakangas kesk
jäsen Markku Rossi kesk
jäsen Eero Suutari kok
jäsen Kari Uotila vas
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ozan Yanar vihr
varajäsen Markku Eestilä kok
varajäsen Lasse Hautala kesk
varajäsen Ari Jalonen sin
varajäsen Emma Kari vihr
varajäsen Riitta Myller sd
varajäsen Mika Niikko ps
varajäsen Eero Reijonen kesk
varajäsen Harry Wallin sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp
Vastalause

VASTALAUSE

Perustelut

Esitys koskee osakesäästötilin ja säästöhenkivakuutusten sekä kapitalisaatiosopimusten eli sijoitusvakuutusten verotusta. Se liittyy kiinteästi esitykseen HE 279/2018 vp, jolla säädettiin osakesäästötililaista, joka mahdollistaa osakesäästötilien perustamisen ja käyttämisen sijoitustoiminnassa. Kyseinen esitys hyväksyttiin eduskunnassa 27.2.2019 tämän vastalauseen esittäjien vastustuksesta huolimatta. Katsomme jäljempänä esitetyin perusteluin, että osakesäästötiliä ei tulisi saattaa voimaan, minkä vuoksi sitä koskevat esitykset verotukseen ovat tarpeettomia. Sen sijaan yhdyimme valiokunnan mietintöön sijoitussidonnaisten ja muiden vakuutus tuotteiden verotusta koskevin osin seuraavin poikkeuksin.

Osakesäästötilin verohelpotukset puhkovat veropohjaa ja aiheuttavat riskejä

Lakiesityksestä käy ilmi, että esitys osakesäästötilin verotuksesta kaventaisi merkittävästi veropohjaa ja antaisi mahdollisuuden välttää veroja. Tämä johtuu siitä, että osakesäästötilille kertyviä osinkoja ja myyntivoittoja ei veroteta. Toisaalta tilille kertynyt arvonnousu verotetaan pääomatuloverokannalla (tällä hetkellä 30 % tai 34 %), kun varoja nostetaan tililtä. Tilille kertyneet arvonnousut jäävät kuitenkin kokonaan verottamatta, jos osakesäästötilille kertyneet varat siirtyvät perillisille perinnöllä. Vastaava verokohtelu on kohdistunut jo nyt sijoitusvakuutuksiin, joissa arvonnousujen verovapaus on koskenut myös sijoitusvakuutusten lahjoittamista. Niistä saadun kokemuksen perusteella voidaan arvioida, että merkittävä osa osakesäästötilille kertyvistä arvonnousuista jäisi kokonaan verottamatta. Muun muassa tämän vuoksi hallituksen esityksessä arvioidaan verotuottojen vähenevän vuositasolla noin 100 miljoonalla eurolla, kun osakesäästötilin käyttö yleisty.

Edellä esitetyn ohella veropohjan vuotoa aiheuttaa se, että osakesäästötilille kertyviä osinkoja ei veroteta, jos tilin haltija on ulkomainen. Tällä hetkellä kansainvälisten verosopimusten soveltumissa osinkovero on yleensä 15 prosenttia, kun osingonsaaja on ulkomainen. Näissä tilanteissa Suomessa ei voitaisi yleensä verottaa myöskään myöhempiä nostoja osakesäästötililtä. Sama koskee myös tilanteita, joissa suomalainen osakesäästötilin haltija muuttaa ulkomaille.

Suomen veropohjan kannalta merkittävämpänä riskinä voidaan kuitenkin pitää sitä, että ulkomaiset osakesäästötiliä vastaavat sijoitustilit saatetaan rinnastaa siihen (esimerkiksi Ruotsin ISK-tili), sillä EU-oikeus estää ulkomaisten sijoittajien ja sijoitus tuotteiden syrjinnän. Rinnastus verokohtelussa saattaisi johtaa siihen, että ulkomaisille sijoitustileille maksetut osingot vapautuisivat nyt käsillä olevan muutoksen seurauksena verosta. Myöskään myöhempiä nostoja ei yleensä voitaisi verosopimusten vuoksi verottaa Suomessa. Lisäksi rinnastus johtaisi siihen, että suomalaiset voisivat saada ulkomaisiin sijoitustileihin sijoittaessaan vastaavat veroedut kuin ulkomaiset sijoittajat. Ulkomaisissa sijoitustileissä ei tyypillisesti ole esimerkiksi esitettyä 50 000 euron ylärajaa sijoituksille, joten suomalaiset sijoittajat voisivat kiertää ylärajan käyttämällä ulkomaista sijoitustiliä. Se voisi jopa johtaa siihen, että suomalaisten palveluntarjoajien osakesäästötilit eivät olisi kilpailukykyisiä suhteessa ulkomaisiin sijoitustileihin ja sijoitukset virtaisivat ulkomaille. Riskit Suomen veropohjalle ja osakesäästötiliä tarjoaville yrityksille ovat siis mittavat.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp
Vastalause

Edellä kuvattu riski on tuotu esiin hallituksen esityksessä ja valiokunnan mietinnössä, mutta sitä on arvioitu hyvin suppeasti. Hallituksen esityksen mukaan ulkomaille maksettavia osinkoja koskevat osakesäästötilistä aiheutuvat veromenetykset voisivat olla vuositasolla 56 miljoonaa euroa edellä mainitun 100 miljoonan lisäksi. Tosiasiassa veromenetyksen riski nousee satoihin miljooniin euroihin, sillä edellä esitetyssä luvussa on otettu huomioon vain pieni osa ulkomaille maksetuista osingoista. Näiden mahdollisten veromenetysten vuoksi myös valtiovarainministeriön eri sijoitusmuotojen verokohtelua arvioinut työryhmä suhtautui viime vuonna kielteisesti siihen, että osakesäästötilin verovapautta sovellettaisiin myös osinkoihin hallituksen esittämällä tavalla. Samasta syystä esimerkiksi Norjassa päätettiin rajata osingot siellä käyttöön otetun sijoitustilin ulkopuolelle.

Kuten valiokunnan mietinnössä todetaan: "Esityksessä on lähdetty siitä, että osakesäästötili on yksilöllinen suomalainen konsepti. Sillä ei oleteta olevan rinnastuskelpoista eurooppalaista vastinetta." Esityksessä ei ole kuitenkaan esimerkiksi käyty läpi EU-tuomioistuimen oikeuskäytäntöä rinnastuksista tai siitä, miten riskiä rinnastamisesta ja sen aiheuttamista veromenetyksistä voitaisiin pienentää. Suppea arviointi on nostettu esiin myös asiantuntijoiden lausunnoissa, joissa on myös huomautettu, että edellä mainittu asiantuntijatyöryhmä käsitteli kysymystä raportissaan viime vuonna. Sen mukaan "EUT:n oikeuskäytännön nojalla näyttää siltä, että erilaisen verokohtelun arvioinnissa otetaan huomioon vain kansallisessa verosäännöstössä säädetyt erotteluperusteet." Lisäksi se toteaa, että EU-tuomioistuimen käytännössä "asuinpaikkaan perustuva erilainen verokohtelu on sijoitusrahastoja koskevissa tapauksissa katsottu EU-oikeuden vastaiseksi". Nyt käsillä olevassa esityksessä tuloverolain 53 b §:ssä ja rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 3 §:ssä ei ole lainkaan objektiivisia erotteluperusteita, joiden perusteella voitaisiin arvioida, missä tilanteissa ulkomainen sijoitustili tulee rinnastaa suomalaiseen osakesäästötiliin. Kyseisissä lainkohdissa osinkojen verovapauden peruste on se, että ne maksetaan suomalaiselle osakesäästötilille. Juuri tällainen yksittäisessä maassa käytettyyn oikeudelliseen muotoon perustuva erilainen verokohtelu on yleensä katsottu EU-oikeuden vastaiseksi, mikä voi objektiivisten erotteluperusteiden puuttuessa johtaa siihen, että EU-tuomioistuin rinnastaa hyvin erityyppiset sijoitusinstrumentit osakesäästötiliin.

Kuten valiokunnan mietinnössä on todettu, "ei ole etukäteen mahdollista varmistaa täysin, millaiset ulkomaiset tilimuodot rinnastettaisiin osakesäästötiliin. Kysymys eri sijoitustilien rinnastettavuudesta ratkeaa silloin viime kädessä tulkinnalla EU- tai EFTA-tuomioistuimessa." Riskiä laajan rinnastuksen aiheuttamista veromenetyksistä voidaan kuitenkin pienentää esimerkiksi kirjaamalla lakiin erotteluperusteet, joissa määritetään kriteerit, joilla ulkomainen sijoitustili rinnastetaan osakesäästötiliin. Hallitus tai valiokunta eivät kuitenkaan ole arvioineet mahdollisuuksia rajata riskiä tai perustelleet, miksi sitä ei ole tehty.

On myös syytä nostaa esiin, että riskien laajuutta on arvioitu hallituksen esityksessä suppeasti. Esimerkiksi Verohallinto on nostanut esiin sen, että osakesäästötili voi johtaa lähdeveronpalautushakemusten kasvuun, kun esimerkiksi ruotsalaiset ISK-tilin haltijat voivat vaatia palautuksia Suomesta kertyneistä osingoista. On todennäköistä, että jopa sadoilletuhansille ISK-tilin haltijoille kertyy Suomesta osinkoja, kun Nordea siirsi pääkonttorinsa tänne viime vuonna. Samalla lähdeveronpalautuksien määrää voivat kasvattaa myös hallituksen esittämät muutokset rahastojen ja hallintarekisteröityjen osinkojen verotukseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp
Vastalause

Osakesäästötilin aiheuttaman veropohjan vuodon toi esiin myös lainsäädännön arviointineuvosto raportissaan. Sen mukaan osakesäästötili "ei edistä verojärjestelmän läpinäkyvyyttä ja yksinkertaisuutta" eikä "myöskään noudata laajan veropohjan ja alempien verokantojen periaatetta". Osakesäästötili on siis Suomen verotulojen ja hyvän verojärjestelmän periaatteiden kannalta ongelmallinen. Sitä voitaisiin perustella ainoastaan sillä, että näin saataisiin huomattavia yhteiskunnallisia hyötyjä.

Osakesäästötili ei tosiasiallisesti paranna verotuksen tasapuolisuutta

Yhtenä esityksen tavoitteena on edistää eri sijoitusmuotojen verokohtelun neutraaliutta. Katsomme, ettei uusien aukkojen tekeminen veropohjaan ole toivottava suunta tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Pikemmin olisi syytä rajata olemassa olevien välillisen sijoittamisen instrumenttien, kuten sijoitusvakuutusten, veroetuja ja verovälttelymahdollisuuksia. Pidemmän aikavälin tavoitteena tulisi olla, että välillisen sijoittamisen verokohtelua kehitettäisiin vastaamaan enemmän suoraan omistettujen arvopapereiden tuottojen verotusta. Lisäksi on syytä todeta, ettei ehdotus johda eri sijoitusmuotojen tasapuoliseen verokohteluun. Osakesäästötili koskisi ainoastaan pörssiosakkeita, joten niiden verokohtelu eriytyisi esimerkiksi pörssiin listaamattomien yhtiöiden osakkeiden tai asuntosijoittamisen verokohtelusta. Lisäksi suoria osakesijoituksia kohdeltaisiin edelleen eri tavoin kuin osakesäästötilin kautta tehtyjä sijoituksia tai rahastosijoituksia. Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa nostettiin esiin myös se, että osakesäästötilille kertyneitä varoja kohdeltaisiin tosiasiallisesti eri tavoin perintö- ja lahjaverotuksessa. Tämä poikkeaisi esimerkiksi sijoitusrahastojen ja sijoitussidonnaisten vakuutusten verokohtelusta, jossa perintöjen ja lahjojen verokohtelu on yhtäläistä.

Osakesäästötili ei hyödytä kansantaloutta, yrityksiä tai työllistymistä

Osakesäästötilin poikkeava verokohtelu voisi hyödyttää lähinnä heitä, jotka käyvät aktiivista osakekauppaa. Se voi siten johtaa piensijoittajien myyntitransaktioiden kasvuun. Arvopaperikauppojen lisääntymisellä ei kuitenkaan ole suoraa yhteyttä tuotannollisten investointien kehitykseen ja tuottavuuden kasvuun. Osakkeiden ja muiden sijoitustuotteiden tuotto on pitkällä aikavälillä riippuvainen ennen muuta reaalitalouden kehityksestä. Osakesäästötili lisäisi vaurautta ja kasvua vain, jos se parantaisi investointien kohdentumista tuottavampiin kohteisiin. Esimerkiksi valtiovarainministeriön yritysverotuksen asiantuntijaraportissa todettiin vuonna 2017, ettei piensijoittajiin kohdistuvalla verotuella mitä ilmeisimmin olisi tällaista vaikutusta. Tämä johtuu siitä, että pörssiin sijoittavien piensijoittajien merkitys investoinneille on vähäinen. Vakiintuneet yritykset saavat rahoitusta muualta, ja kasvuun tähtäävät start-upit toimivat pörssin ulkopuolella. Lisäksi ei ole todennäköistä, että piensijoittajilla olisi sellaista osaamista, tietoa ja riskinottoa, jonka ansiosta he osaisivat valita parempia rahoituskohteita kuin rahoitusalan ammattilaiset. Rahoituslaitosten ammattilaisten tehtävä on nimenomaan allokoida investointipääomaa tehokkaasti. Niillä on yleensä enemmän tietoa ja mahdollisuuksia riskinottoon kuin tavallisella suomalaisella kotitaloudella, jolla on tilillä keskimäärin 5 000 euroa.

Yksittäisen sijoittajan näkökulmasta osakesäästötili voi johtaa jopa tarpeettomaan riskinottoon ja kulujen lisääntymiseen. Osakesäästötilillä voi säilyttää ainoastaan pörssiosakkeita ja pankkitalletuksia, mikä voisi johtaa siihen, että liian suuri osa varallisuudesta pidetään riskillisissä osakesijoituksissa, kun siirto vähäriskisempiin kohteisiin johtaisi veronmaksuun. Aktiivisella osakesi-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp
Vastalause

joittamisella ei välttämättä saavuteta olennaista tuottoetua passiiviseen osakesäästämiseen verrattuna, jossa hallinnointikulut ovat merkittävästi pienemmät. Tuottojen nostot osakesäästötilitä joutuisivat tyypillisesti jopa korkeamman verotuksen kohteiksi kuin suorista sijoituksista saatavat osingot, joten sitä kannattaisi hyödyntää lähinnä perintöihin liittyvässä verosuunnittelussa. Esimerkiksi lainsäädännön arviointineuvosto katsoi, että osakesäästötili "lisää sijoittamiseen liittyviä kustannuksia". Ei siis ole selvää, että osakesäästötili hyödyttäisi edes yksittäistä sijoittajaa — saati yhteiskuntaa.

Edeltävän perusteella voidaan todeta, että osakesäästötili tuskin lisäisi pitkäaikaissäästämistä tai palvelisi tuottavuuden tai talouden kasvua.

Myös yritysverotusta arvioineen valtionvarainministeriön asiantuntijatyöryhmän raportissa (12/2017) päädyttiin samaan johtopäätökseen: "Pienten osinkojen verovapautta koskevalla säännöksellä ei olisi ilmeistä ja välitöntä merkitystä kotimaisen talouskasvun, suomalaisten kotitalouksien taloudellisen aktiivisuuden ja sijoitusaktiivisuuden parantamisen kannalta. Huojennuksella ei myöskään olisi olennaista vaikutusta kotimaisten yritysten rahoituksen saannin parantamisessa. Listatut yhtiöt kasvattavat omaa pääomaa vain harvoin osakepääomaa korottamalla, eikä niissä tapauksissa piensijoittajien rahoituspanos ole yleensä keskeinen."

Osakesäästötilin vaikutuksia taloudelle voidaan arvioida myös muiden maiden kokemusten perusteella. Niiden perusteella voidaan sanoa, että ei ole mitään näyttöä, että osakesijoituksille annetulla verohuojennuksella luotaisiin kasvua. Esimerkiksi Ruotsissa on ollut vuodesta 2012 käytössä huomattavasti mittavammin verotuksella tuettu ISK-tili. Se on aiheuttanut valtiolle 42 miljardin kruunun veromenetykset vuosina 2012—2017. Osakesijoittajien määrä on kuitenkin tuona aikana vähentynyt ja osakkeet ovat keskittyneet entistä harvemmille. ISK-tilistä on tullut suosittu, mutta se ei ole lisännyt sijoittajien määrää, vaan aiempia sijoituksia on kanavoitu ISK-tilin kautta.

Mitä ilmeisimmin verotuksella suosittu ISK-tili ei ole lisännyt osakesijoittamista Ruotsissa sen vuoksi, että verotuksella ei ole olennaista vaikutusta sijoittamiseen. Osakesijoitukset ovat riskisijoituksia, jotka edellyttävät riittäviä varoja ja tietoa riskeistä. Heille, joilla on riittävä varallisuutta ja kykyä riskinottoon, osakesijoitukset ovat kannattavia ilman erillistä verotukea. Myös yritysverotuksen asiantuntijatyöryhmä katsoi vuonna 2017, ettei piensijoittajien veronhuojennuksilla voida juuri vaikuttaa sijoittamisen suosioon: "Kansalaisten sijoittamisaktiivisuuden kannalta ensisijaisia ja merkittävimpiä rajoitteita ovat kunkin henkilön mahdollisuudet ja kyvyt harjoittaa sijoittamista. Veronhuojennuksella ei voida vaikuttaa näiden rajoitteiden olemassaoloon tai keventämiseen."

Osakesäästötili johtaisi siis huomattaviin veromenetyksiin. On selvää, että se lisäisi eriarvoisuutta, sillä osakesijoitukset ovat keskittyneet Suomessa vain harvoille. Kuten edeltä käy ilmi, keski-vertokotitaloudella ei ole juuri ylimääräistä varallisuutta, jota se voisi sijoittaa osakkeisiin. Aalto-yliopistossa tehdyssä tutkimuksessa kävi ilmi, että pörssiosakkeita omisti vuonna 2015 noin 13 prosenttia suomalaisista (740 000 henkilöä). Heistä kuitenkin alle puolet omisti enempää kuin neljää osaketta. Osakkeiden omistus on hyvin keskittyntä. Suorista pörssiomistuksista 46 prosenttia keskittyy noin 7 000 hengelle eli 0,1 prosentille suomalaisista. Siksi osakesäästötili voisi hyödyttää vain harvoja suomalaisia verosuunnittelun työkaluna. Ruotsissa osakeomistukset ovat

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp
Vastalause

keskittyneet yhä harvemmille ISK-tilin käyttöönoton jälkeen eikä se ole lisännyt osakesijoittajien määrää.

Hallituksen esityksen mukainen osakesäästötili ja sille ehdotettu verokohtelu heikentävät veropohjaa ja johtavat veromenetyksiin. Se myös lisäisi eriarvoisuutta. Uudistuksesta aiheutuisi merkittäviä haittoja, mutta sen mahdolliset hyödyt ovat kyseenalaisia. Näin ollen katsomme, että osakesäästötilille kertyneitä osinkoja tulee käsitellä verotuksessa samoin kuin muita osinkoja. Vähimmäisvaatimuksena tulee olla, että valtioneuvosto laatii ennen osakesäästötilin verotusta koskevan lainsäädännön voimaantuloa selvityksen siitä, missä olosuhteissa ulkomaiset sijoitustilit voidaan rinnastaa suomalaiseen osakesäästötiliin ja kuinka suuren riskin Suomen veropohjalle tämä aiheuttaa.

Sijoitussidonnaisten vakuutusten verotus

Kapitalisaatiosopimukset ja muut sijoitussidonnaiset vakuutus tuotteet nauttivat huomattavaa veroetua, kun niiden avulla voidaan lykätä sijoitustuottojen verotusta. Verot näistä tuloista vältetään usein kokonaan, sillä varojen siirtyessä uudelle omistajalle perinnöllä tai lahjalla kohdistuu varallisuuden ainoastaan perintö- ja lahjavero. Lisäksi muuttamalla kirjat ulkomaille voidaan välttää verot Suomessa kokonaan, minkä jälkeen on mahdollista palata Suomeen hyvinkin nopeasti. Verohallinto on nostanut esiin tällaisia röyhkeitä verojärjestelyjä. Se on myös nostanut esiin sen, että ulkomaiset vakuutusyhtiöt ovat tarjonneet sopimuksia, joihin voi sijoittaa melkein mitä tahansa varallisuutta omasta asunnosta lähtien.

Edellä viitatus työryhmän raportin mukaan sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin on sijoitettu varallisuutta jopa yli 40 miljardia euroa. Suomessa ei ole arvioitu, kuinka paljon näistä sijoituksista aiheutuu veromenetyksiä verrattuna tilanteeseen, jossa varoja kohdeltaisiin verotuksessa kuin suoria sijoituksia. Sijoituspääoman perusteella voidaan kuitenkin arvioida, että veromenetykset nousivat jopa satoihin miljooniin euroihin.

Mietinnössä on kuvattu, että esitys tiivistäisi veropohjaa, kun laissa määritettäisiin, miten nostoja sijoitusvakuutuksista verotettaisiin. Lisäksi määrättäisiin sijoitusvakuutuksien aiheuttamien tappioiden vähennyskelpoisuudesta. Näitä uudistuksia voidaan pitää kannatettavina parannuksina nykytilaan. Lisäksi röyhkeimpiin verojärjestelyihin puututtaisiin uudella tuloverolain 35 b §:llä, jota voidaan pitää tärkeänä uudistuksena. Se johtaa eräissä tilanteissa vakuutus sopimukseen kertyneen tuoton verottamiseen suoraan sen edunsaajalta. Tämä koskisi erityisesti eräitä ulkomaisia sijoitustuotteita. Säännös ei kuitenkaan koskisi tyypillisimpiä tilanteita, joissa sijoitusvakuutuksen edunsaaja saa päättää osakekaupoista vakuutuksen sisällä.

Esitys ei kuitenkaan muuta perustavanlaatuista ongelmaa siitä, että sijoitussidonnaiset vakuutus tuotteet mahdollistavat sijoitustuottojen verojen välttämisen jopa kokonaan. On selvää, että niitä käytetään jatkossakin verosuunnitteluun. Erityisen ongelmallista on, että verohyöty kohdistuu kaikkein varakkaimmille, sillä pienituloisilla ei ole varaa tällaisiin järjestelyihin. Tämä johtaa tosiasiallisesti epäoikeudenmukaiseen verotukseen, kun suurituloisia verotetaan kevyemmin kuin pienituloisia. Tämän vuoksi hallituksen tulisi valmistella uusi esitys, jolla puututaan sijoitusvakuutusten aiheuttamiin veromenetyksiin ja tiivistettäisiin veropohjaa. Kuten valiokunnan mietinnöstä käy ilmi, useissa maissa on puututtu sijoitusvakuutusten ja vastaavien sijoitustuotteiden ai-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp
Vastalause

heuttamaan veropohjan vuotoon siten, että niiden sijoittajia verotetaan vuosittain. Tämän lisäksi tulisi käynnistää selvitys, jossa arvioidaan sijoitusvakuutusten aiheuttamia veromenetyksiä ja vaikutuksia veropohjalle. Ruotsissa valtiontalouden tarkastusvirasto on tehnyt vastaavia selvityksiä muun muassa ISK-tilistä.

Suomeen tarvitaan arvonnousuvero

Edellä on kuvattu, että osakesäästötili ja sijoitusvakuutukset kaventavat Suomen veropohjaa merkittävästi. Keskeinen ongelma koskee sitä, että Suomi ei voi yleensä lainkaan verottaa niistä tehtyjä nostoja, jos tilin tai vakuutuksen edunsaaja muuttaa ulkomaille. Tämä aiheuttaa merkittävän riskin Suomen veropohjalle. Sen vuoksi esimerkiksi Alankomaissa, Espanjassa, Itävallassa, Norjassa, Ranskassa, Saksassa, Tanskassa ja Yhdysvalloissa on käytössä niin kutsuttu arvonnousuvero (exit tax). Se mahdollistaisi sen, että Suomi voisi verottaa nostoja siltä osin kuin ne ovat kertyneet verovelvollisen asuessa Suomessa. Asiantuntijalausunnoissa on käynyt ilmi, että arvonnousuveron käyttöönotto olisi perustelua erityisesti, kun osakesäästötili johtaa veromenetyksien kasvuun. Myös eri sijoitusmuotojen verotusta arvioinut työryhmä piti arvonnousuveroa tarpeellisena tällaisissa tilanteissa.

Suomessa arvonnousuvero soveltuu jo useimmissa tilanteissa yritysvarallisuuden arvonnousuihin, jos yritys siirtää varallisuutta pois Suomesta. Tänä vuonna toimeenpantava veronkiertodirektiivi velvoittaa Suomen ottamaan käyttöön erillisen säädöksen yritysten arvonnousuverosta, jotta Suomessa syntyneeseen arvonnousuun kohdistuvaa veroa ei voi välttää.

Edellä esitetyn vuoksi Suomen tulisi laajentaa arvonnousuvero myös yksityishenkilöihin veropohjan turvaamiseksi. Nykytilanne jopa kannustaa muuttamaan pois Suomesta verojen välttämiseksi. Verotusta tulisi lykätä mahdollisiin myöhempisiin luovutuksiin ja muuton sekä luovutuksen välissä tapahtuneet arvonalennukset olisi syytä ottaa huomioon veron määrässä. Verolle tulee asettaa alaraja, ettei se koske tarpeettomasti pieniä omaisuuksia. Samoin sen tulisi sisältää esimerkiksi kymmenen vuoden aikaraja, ettei se soveltuisi pysyviin muuttoihin.

Ehdotus

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että lakiehdotukset 5. ja 6. hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisina,

että lakiehdotukset 1., 2. ja 4. hyväksytään muutettuina, (***Vastalauseen muutosehdotukset***)

että lakiehdotus 3. hylätään,

että hyväksytään neljä lausumaa. (***Vastalauseen lausumaehdotukset***)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp
Vastalause

1.

Laki

tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan tuloverolain (1535/1992) 34 a §:n 4 ja 5 momentti ja 81 §, sellaisina kuin niistä ovat 34 a §:n 4 ja 5 momentti laissa 1741/2009,
muutetaan ~~10 §:n 13 kohta, 32 §, 34 §:n 1, 3 ja 5 momentti ja 35 §,~~
sellaisina kuin niistä ovat 10 §:n 13 kohta laissa 219/2012, 32 § laissa 716/2004 sekä 34 §:n 1, 3 ja 5 momentti laissa 530/2008, ja
lisätään ~~10 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1549/1995, 1223/2006, 1741/2009, 219/2012 ja 1399/2014, uusi 14 kohta, 33 a §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 716/2004, 774/2012 ja 1237/2013, uusi 4 momentti, 33 e §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1237/2013 ja 530/2016, uusi 5 momentti, 34 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 530/2008, uusi 6—8 momentti, lakiin uusi 35 a ja 35 b § ja 45 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1078/2008, 219/2012 ja 774/2012, uusi 6 ja 7 momentti, 50 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1128/2005, 774/2012 ja 1546/2015, uusi 4 momentti ja lakiin uusi 53 b §~~ seuraavasti:

10 §

Suomesta saatu tulo

Suomesta saatua tuloa on muun ohessa:

13) osakevaihdoissa syntynyt luovutusvoitto, joka olisi ollut veronalaista tuloa, jos siihen ei olisi sovellettu elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 52 f §:n 2 momenttia, mainitun pykälän 3 ja 4 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa;

14) osakesäästötilistä annetussa laissa (/) tarkoitettulta osakesäästötililtä nostettu tuotto.

32 §

(Kuten VaVM)

33 a §

Julkisesti noteeratusta yhtiöstä saatu osinko

Osakesäästötilillä olevien osakkeiden perusteella saatu osinko on 1 momentista poiketen osakesäästötilin tuottoa, joka luetaan veronalaiseksi pääomatuloksi siten kuin 53 b §:ssä säädetään.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp
Vastalause

33 e §

Ulkomaiselta yhtiöltä saatu osinko

~~Osakesäästötilillä olevien osakkeiden perusteella saatu osinko on 1—3 momentista poiketen osakesäästötilin tuottoa, joka luetaan veronalaiseksi pääomatuloksi siten kuin 53 b §:ssä säädetään.~~

34, 35, 35 a ja 35 b §

(Kuten VaVM)

45 §

Luovutusvoiton veronalaisuus

~~Osakesäästötilillä olevien varojen luovutuksesta saatu voitto ei ole veronalaista tuloa. Osakesäästötilillä olevien varojen tuoton verotukseen sovelletaan mitä 53 b §:ssä säädetään.~~

Omaisuuuden luovutuksesta saatuna voittona pidetään myös kapitalisaatiosopimuksen luovutuksesta saatua voittoa. Luovutusvoiton määrää laskettaessa ei kuitenkaan vähennetä 46 §:n 1 momentissa tarkoitettua luovutushinnasta vähennettävää vähimmäismäärää.

50 §

Luovutustappio

~~Osakesäästötilillä olevien varojen luovutuksesta syntynyt tappio ei ole vähennyskelpoinen. Osakesäästötilin lopettamisesta syntyvien tappioiden verotukseen sovelletaan mitä 53 b §:ssä säädetään.~~

53 b §

Osakesäästötili

Osakesäästötilin tuotoksi katsotaan se osa säästövarojen käyvästä arvosta, joka ylittää osakesäästötilille tehtyjen rahasuoritusten määrän Osakesäästötilin tuotto luetaan veronalaiseksi pääomatuloksi silloin, kun tuotto nostetaan osakesäästötililtä. Säästövarojen nostosta tuotoksi katsotaan se suhteellinen osuus, joka nostohetkellä vastaa osakesäästötilillä jäljellä olevan tuoton osuutta jäljellä olevasta säästövarojen määrästä. Muu kuin tuotoksi katsottava osuus varojen nostosta pienentää sitä tilille tehtyjen rahasuoritusten määrää, joka jatkossa otetaan huomioon jaettaessa tililtä tapahtuvia nostoja tuotoksi ja pääoman palautukseksi. Tililtä nostettava muu kuin tuotoksi katsottava osuus vähentää myös osakesäästötilille tehtyjen rahasuoritusten kokonaismäärää osakesäästötilin lain mukaista tilille sijoitettavaa enimmäismäärää laskettaessa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp
Vastalause

Osakesäästötilin tuottoon luetaan tilillä olevien osakkeiden perusteella saadut osingot. Tuottoon ei kuitenkaan lueta lähdevaltion ulkomailta saadusta osingosta pidättämää lähdeveron määrää. Jos osingon lähdevaltio on myöhemmin palauttanut verovelvolliselle osingosta perittyä lähdeveroa, on verovelvollisen ilmoitettava muutoksesta palveluntarjoajalle ja Verohallinnolle. Lähdevaltion palauttama osingon lähdeveron määrä katsotaan osakesäästötililtä nostetuksi tuotoksi sinä verovuonna, jona palautus on maksettu.

Jos osakesäästötilin säästövarojen käypä arvo on osakesäästötili lopetettaessa alempi kuin osakesäästötilille tehtyjen rahasuoritusten nettomäärä, muodostuu osakesäästötilille tehtyjen rahasuoritusten nettomäärän ja säästövarojen käyvän arvon erotuksesta osakesäästötilin tappio. Osakesäästötilin tappio on vähennyskelpoinen veronalaisista pääomatuloista sinä vuonna, jona osakesäästötili lopetetaan. Siltä osin kuin tappiota ei verovuonna ole vähennetty veronalaisista pääomatuloista, se otetaan huomioon vahvistettaessa 60 §:ssä tarkoitettua pääomatulolajin tappiota. Osakesäästötilin tappio vähennetään puhtaasta pääomatulosta luovutustappioiden jälkeen ennen muita pääomatulosta tehtäviä vähennyksiä. Osakesäästötilin tappiota ei oteta huomioon pääomatulolajin alijäämää vahvistettaessa.

Säästövaroja ei katsota nostetuksi tai osakesäästötiliä lopetetuksi, jos verovelvollinen irtisanoo sopimuksen ja tekee uuden osakesäästötiliä koskevan sopimuksen toisen palveluntarjoajan kanssa, jos tilillä olevat varat siirretään suoraan uuden sopimuksen osapuolena olevalle palveluntarjoajalle osakesäästötililain 13 §:ssä säädetyllä tavalla.

Osakesäästötilisopimuksen lakkaamisesta verovelvollisen kuoleman johdosta ei synny tuloverotuksessa veronalaista tuloa eikä vähennyskelpoista tappiota.

Verovelvollisella saa olla vain yksi osakesäästötili. Jos verovelvollisella on useampi kuin yksi osakesäästötili, määrätään verovelvolliselle osakesäästötilin veronkorotus siten kuin verotusmenettelystä annetun lain 33 b §:ssä säädetään.

Voimaantulo
(Kuten VaVM)

2.

Laki

verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 15 §:n 6 momentti sekä 16 §:n 2 ja 9 momentti,

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp
Vastalause

sellaisina kuin ne ovat, 15 §:n 6 momentti laissa 773/2012, 16 §:n 2 momentti laissa 1745/2009 ja ~~9 momentti laissa 181/2014, ja~~

lisätään 16 §:ään uusi 14 momentti, jolloin nykyinen 14 momentti siirtyy 15 momentiksi, 17 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 565/2004, 1745/2009, 520/2010, 1498/2011, 773/2012, 452/2016 ja 1093/2017, uusi 15 momentti ja lakiin uusi 32 e § seuraavasti:

15 ja 16 §

(Kuten VaVM)

17 §

Muita tietoja koskeva sivullisen yleinen tiedonantovelvollisuus

-----
~~Osakesäästötilistä annetussa laissa (/) tarkoitettua osakesäästötilisopimusta tarjoavan palveluntarjoajan on toimitettava Verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset tiedot verovelvollisen osakesäästötilin voimaantulon alku- ja loppupäivämääristä, osakesäästötilille tekemistä rahasuorituksista, osakesäästötililtä nostetuista säästövaroista, nostettuihin säästövaroihin sisältyvästä osakesäästötilin tuoton osuudesta, osakesäästötilin tappiosta sekä osakesäästötilin säästövarojen käyvästä arvosta ja rahasuoritusten nettomäärästä vuoden lopussa.~~

32 e §

Osakesäästötilin veronkorotus

~~Jos verovelvollisella on samanaikaisesti voimassa kaksi tai useampia osakesäästötilisopimuksia, Verohallinto määrää verovelvolliselle 10 euron suuruisen veronkorotuksen. Veronkorotus määrätään kaikilta niiltä päiviltä, joiden aikana verovelvollisella on ollut voimassa enemmän kuin yksi osakesäästötilisopimus. Veronkorotuksen määrä on osakesäästötilisopimuskohtainen, ja se määrätään kaikkien samaan aikaan voimassa olevien osakesäästötilisopimusten perusteella. Veronkorotus määrätään asianomaisen vuoden verotuspäätöksellä.~~

~~Veronkorotusta koskevaan menettelyyn, päätökseen ja muutoksenhakuun sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään veronkorotuksesta. Veronkorotuksen kantamiseen, perintään ja palauttamiseen sovelletaan, mitä veronkantalaisissa säädetään tässä laissa säädetystä veronkorotuksesta.~~

Voimaantulo
(Kuten VaVM)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp
Vastalause

3.

Laki

~~rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta~~

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
~~lisätään rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain (627/1978) 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 814/2008, 975/2014, 1402/2014, 532/2016 ja 1490/2016, uusi 10 momentti seuraavasti:~~

~~3 §~~

~~Lähdeveroa ei ole suoritettava osakesäästötilistä annetussa laissa tarkoitetulla osakesäästötilillä olevien osakkeiden perusteella saadusta osingosta.~~

~~Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.~~
~~Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2020 toimitettavassa verotuksessa.~~

4.

Laki

korkotulon lähdeverosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
~~muutetaan~~ korkotulon lähdeverosta annetun lain (1341/1990) 4 §:n 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 777/2016, ja
~~lisätään~~ 4 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 777/2016, uusi 4 kohta seuraavasti:

4 §

Veronalaisuutta koskevat poikkeukset

Korkotulon lähdeveroa ei ole suoritettava:

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp
Vastalause

3) sellaiselle talletukselle ja joukkovelkakirjalainalle maksetusta korosta, johon säästäjän varat on tuloverolain 54 d §:ssä tarkoitettujen pitkäaikaissäästämissopimuksen mukaisesti sijoitettu,

4) korosta, joka on saatu tuloverolain 53 b §:ssä tarkoitettuun osakesäästötiliin liitetyn talletustilin varojen perusteella.

Voimaantulo
(Kuten VaVM)

5.

Laki

elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta

(Kuten VaVM)

Valiokunnan uusi lakiehdotus

6.

Laki

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

(Kuten VaVM)

Vastalauseen lausumaehdotukset

1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto käynnistää viivyttelemättä selvityksen sen arvioimiseksi, miten kapitalisaatiosopimukset ja muut sijoitussidonnaiset vakuutus tuotteet

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2018 vp
Vastalause

vaikuttavat Suomen veropohjaan, ja ryhtyy tarvittaessa viivyttemättä toimenpiteisiin Suomen veropohjan turvaamiseksi.

2. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto valmistelee viivyttelemättä eduskunnalle esityksen, jolla tiivistetään veropohjaa uudistamalla kapitalisaatiosopimusten ja muiden sijoitussidonnaisten vakuutus tuotteiden verotusta tasapuoliseksi suhteessa suoriin sijoituksiin siten, että kyseisiin vakuutus tuotteisiin kertyneitä tuloja verotetaan vuosittain.

3. Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee veropohjan tiivistämiseksi eduskunnalle viivyttelemättä esityksen yksityishenkilöiden arvonnousuverosta (exit tax).

4. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto laatii ennen osakesäästötilin verotusta koskevan lainsäädännön voimaantuloa selvityksen siitä, missä olosuhteissa ulkomaiset sijoitustilit voidaan rinnastaa suomalaiseen osakesäästötiliin ja kuinka suuren riskin Suomen veropohjalle tämä aiheuttaa, sekä ryhtyy tarvittaessa viivyttemättä toimenpiteisiin lainsäädännön uudistamiseksi.

Helsingissä 5.3.2019

Timo Harakka sd
Ozan Yanar vihr
Kari Uotila vas
Pia Viitanen sd
Riitta Myller sd
Harry Wallin sd
Emma Kari vihr